

ekmek ve gül

İÇİNDEKİLER

Yıldızlar savaşında iki ayrı kutup, iki karşıt sınıf....3	Funda Eylem SANCARBARLAZ
Sarı sendika, patron, devlet girdabına karşı gücümüz birliğimiz.....5	Deniz LAZ
68 yılda değişen tek şey yılın rakamları.....6	Berivan BALKAY
Zengin Antep mutfağının yoksul sofraları.....7	Merve KARATAŞ
'Paral' eğitimin sonucu çocuk işçilik.....7	
Pantolon dikmeye değil direniş ağıni örmeye8	Sümeyye YEŞİL
FİLM.....9	Hazal KAR
'Aç yatın, aç kalkın, boyuna çalışın' diyorlar.....10	Sultan ARGUÇ
'Storylerdeki şaşalı hayatları yaratan alın teri bizimki'.....10	
Hamile kadınlar için fabrikayı örgütleyen Arife....11	Hilal TOK
BİZE NASIL BİR YEREL YÖNETİM LAZIM.....12	
Aile Bakanlığı ne diyor, kadınlar ne yaşıyor?.....14	Adile DOĞAN
Kitap.....15	İrem ERDEM
'Daha önce başarmıştım, tekrar başarırım.....15	
Cehennem anlatmak için 5 dakika.....15	
Gülistan Li Kü Ye?.....16	Serpil BERK
Devlet, çocuğa şiddet dolu aileye terk etti.....16	İlknur HAYLAZ
Tarikat karanlığına çevrilen mercek: Kızıl Goncalar.....17	Başak ÖZER
Kampüs içindeki erkek öğrenci olmaması güvenliği sağlayacak!.....18	
KYK'da öğrenci temsilciliği deneyimi.....18	
'Anneniz size temizlik öğretmiyor mu?'19	
'Umutsuzluğun beni sardığı dönemde mücadeleyi buldum'19	
Muhasebeciliğin yaşadığı çelişkiler.....19	
SAĞLIK 20	Hazal KARA
Ceplerimizi boşaltmadan tedavi olmak mümkün mü?.....21	Öykü Özgüt HEKİM
Bir sağlığının sağlık sistemiyle imtihanı.....21	Cansel ÖZTÜRK
'Öyle bir dünya yok'.....22	Filiz GÜR
MEKTUBUMUZ VAR.....23	
SINIRLARIN ÖTESİ.....24	

Haklarımıza göz dikenlerin karşısındayız

Depremler, saldırılar, geçim sorunları, duygusal yıkımlar pek çok yükü geçti 2023. Ama gündemlerin yoğunluğu, gittikçe zorlaşan yaşam; birbirimize dayanmak konusunda güveni, dayanışmayı, birbirini yaşatmayı, haklarımız için ses çıkarmayı da ortaya çıkardı. Dönüp geçtiğimiz yıla bakıldığında hatırlanacak, önümüzdeki yıl için aklımıza kazınacak o kadar çok şey var ki...

Yeni yılın ilk Ekmek ve Gülü taze çıktı! Sayfalarımız ise dolu dolu...

Asgari ücretin belirlenmesiyle, sık sık hükümet sözcülerinin dilinden düşmeyen Orta Vadeli Plan ve lalkınma planları ile her geçen gün daha da yoksullaştırılacağımız, birilerinin gözünün hep cebimizde olacağı kesin. "Kemer sıkın!" lafları havada uçuşuyor ama artık kemeri sıkmak için delik açmaktan kuşakta yer kalmadı. Yoksulluğu, yokluğu anlatan yazıların yanı sıra mücadeleyi anlatan; sefalet ücretlerine, sendikal hak-

larının çiğnenmesine karşı mücadele eden, tepki gösteren işçi kadınların yazıları da var dergimizde...

**

Sadece cebimize değil hayatlarımızı da göz dikiyorlar. Dergimizin çıkmasından bir gün önce Adalet Bakanlığı, Medeni Kanun Çalıştayı gerçekleştirdi. Öncesinde Aile Hukuku Sempozyumu, onun öncesinde de aile çalıştayları ve Aile Şurası gerçekleştirilmişti. Ne yapmaya çalışıyorlar bu çalıştaylar ile, ne sonuç çıkarmaya çalışıyorlar? Boşanmalara arabuluculuk getirmek istiyorlar, "boşanmaları adliye koridoruna taşımadan çözmek gerek" diyerek. Kimi zaman da açığtan boşanmaların önüne geçilmesi için arabuluculuk diyorlar.

Boşanmak istediği eşi tarafından katledilen, boşanabilmek için nafaka gibi pek çok hakkından feragat etmek zorunda kalan, boşanmadığı için şiddet dolu evlere mahkum edilmiş kadınlar... Hepsi hafızamızda.

Biliyoruz ki arabuluculukla, kadınlar üzerindeki şiddet ve baskı artacak, kadınlar aldıkları üç kuruş nafakadan da olacak. Babasından şiddet gören çocuğun velayetini, o arabuculu masalarında kim bilir kim alacak...

Kazanılmış hakların sanki kadınların işini kolaylaştıracakmış gibi ellerimizden alınmasına izin vermeyeceğimiz bir yıl olsun 2024. Aile Bakanlığının kamu spotları karşısında kadınların şiddet gerçeklerinin neler olduğu var sayfalarımızda.

**

Önümüz yerel seçimler. Kadınlar en çok, kamusal hizmetlere erişebildikleri ve güvenli kentler istiyorlar. Dergimizin orta sayfasında Türkiye'nin pek çok ilinden kadının yaşadıkları kentlere dair talepleri ve bu taleplerin karşılanabileceği bir halkçı belediyeciliğin nasıl olacağına yer veriyoruz.

İyi okumalar...

ekmek ve gül
posta@ekmekvegul.net

Kapak çizimi: Dilan Mine Uğurlu/Ekmek ve Gül, Sunu görseli: Canva Ai image generator ile üretilmiştir.

evrensel

Günlük EVRENSEL Gazetesi'nin ücretsiz özel ekidir.

Türü: Yaygın süreli

Bülten Basın Yayın Reklamcılık Tic. Ltd. Şti.

Adına Sahibi: Kürşat Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Hakkı Özdal

Sorumlu Yazışleri Müdürü: Görkem Kınacı

Yönetim Yeri: Mehmet Akif Ersoy Cad. Mehmet Çıbıkcı İş Merkezi No: 2 K: 2 İşyeri No: 21 Şirinevler/B.Evler-İSTANBUL
Tel: (0212) 909 48 01
Faks: (0212) 654 15 04

Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım AŞ **İstanbul Baskı:** Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti Tayakadın Mah. Yassıören Cad. No:75/1 Arnavutköy/İstanbul Tel: 0212 682 61 62 **Adana Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Yeni Doğan Mh. 2108 Sk. No: 18/A Yüreğir/ADANA **Ankara Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Saray Osmangazi Mh. Sütçü İmam Sk. 2108 Sk. No: 33 Pursaklar/ANKARA **İzmir Baskı:** Arslan Güneydoğu Gazetecilik, Matbaacılık ve Kağıtçılık A.Ş. Metal İşleri San. Sıt. 2. Cadde No.93 Kısıkköy, Menderes/İzmir

Yıldızlar savaşında

iki ayrı kutup, iki karşıt sınıf

Funda Eylem SANCARBARLAZ

2024'ün ilk günlerinde birilerinin yeni yıl dilekleri kâr oranlarını arttırmakken birilerinin de "Yarın karnımı doyurabileyim." oluyor. Bir yanda asgari ücrete gelen zamsızlıktan memnun olan, devletten alacakları teşviki ağzlarının suyu akarak bekleyen sermayedarlar, diğer tarafta "yoksul" bile sayılamayan emekçiler...

Asgari ücret, yeni yıla girmeden günler önce açıklandı. Her sene aynı terane: Sefalet ücretlerinin müjdelenmesi, Türk-İş'in göstermelik karşı çıkışları ve esnedikçe esneyen "kırmızı çizgileri", "Enflasyona halkımızı ezdirmedik" sözleri... Ezdirmediler mi gerçekten?

Asgari ücret Türkiye'de, enflasyona bağlı bir şekilde belirleniyor. TÜİK'in belirlediği enflasyon oranı üzerinden esas alınıp işçinin sadece kendisinin temel ihtiyaçları baz alınarak hesaplanıyor. Ancak 2023'te TÜİK enflasyonu yüzde 64,77 açıklarken, ENAG'a göre enflasyon yüzde 127 arttı. Doğruluk sınamasını zaten her pazara gidişimizde, günlük yaşam içinde yapıyoruz.

2024 için geçerli olacak asgari ücret 17 bin 2 lira oldu. Belirlendiği günden bu yana işçiler, emekçiler arasında tepkiler sürüyor. Her sene yoksulluk ve zenginlik arasındaki makas daha da açılıyor.

Yeni asgari ücrete, belirlenirken ne devletin ne işçileri temsilen o masaya oturan sendikanın işçilerin ve emekçilerin hakkını savunmamasına tepki gösteren farklı iş kollarından kadın işçiler ise Ekmek ve Gül'e verdikleri demeçlerde "uzaktan izleyerek olmaz, harekete geçme zamanı" diyorlar artık:

"Asgari ücret belirlenirken biz işçiler yeterince ses çıkarmıyoruz ve sadece beklenti içine giriyoruz."

"Bu ücret karşısında dimdik durup örgütlenmek zorundayız. Biz genç işçiler okumak istiyorduk ya bugün okul okumak için servet değerinde paran olması gerekiyor. Biz insanca hayat istedik, biz mutfak dolapları dolsun istiyoruz, mesaisiz hayat istiyoruz ama örgütlenmeden olmaz. Ancak böyle yaparsak hakkımız olanı alabiliriz."

"Türk-İş'in dört kişilik bir ailenin sağlığı, yeterli ve dengeli beslenebilmesi için kasım ayında açıkladığı açlık sınırı 14

bin 25 lira. Utanmazlar bunlar.. Açlık sınırını kırmızı çizgimiz dedikleri bu olsa gerek? Biz örgütlü işçilere özellikle Türk-İş'e üye işçilere büyük iş düşüyor."

"Üç vardiya çalışıyorum, patron gittikçe büyüttü fabrikayı. Benim 13 yıllık çalışma hayatımda değişen hiçbir şey yok. Bir ev alamadım, bir arabam olmadı, 13 senede karnı tokluğu ile yaşadık. Şimdi o da zor. İşten üç arkadaşım çıkarıldı, çok üzüldüler. Örgütlü mücadele olmak zorunda yoksa kölelik düzeni, şehir ağaları düzeni yiyip bitirecek işçiyi."

'ÇATIŞMAK AİLEYE YAKIŞMAZ'

Binlerce işçi, emekçi çalıştıran, çalıştırdıkları işçilere de genellikle asgari ücret veren, ücretleri düşük tutmak için ellerinden geleni yapan patronlar; kârlarına zeval gelmesin diye işçilere yüksek ücret vermek istemiyorlar. Ne demişti Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TISK) Yönetim Kurulu Üyesi Burak Akkol asgari ücret tespit komisyonunda? "Önemli olan ailedir. Devlet bizim devletimiz, işçi bizim işçimiz, işveren bizim işverenimiz. Bu masadan kalkıp yeni masalara oturacağız. Kutuplaşmak, çatışmak bu aileye yakışmaz."

Şimdi, "işçi-patron, biz bir aileyiz" diyorlar, dün de "aynı gemideyiz" diyorlardı. Bu sözlerle ancak işçinin karşısında kurdukları ittifakı saklamaya, itirazları söndürmeye çalışıyorlar. Başka masalara da oturacağız diyor patron temsilcisi. O masalarda da işçilerin talepleri gerçekleşmesin diye ellerinden gelenleri yapıyorlar. Örnekleri gırla. Metal işçilerini ilgilendiren MESS sözleşmesine dair metal işçilerinin tartışmalarına sayfalarımızda rastlayacaksınız, işçiler tepkilerini göstermedikçe zam bile denemeyecek zamcık teklifiyle geçiştirmeye çalışıyorlar. Başka masalarda iş birliği yaptıkları sarı sendikalar dışında, işçilerin taleplerini getiren sendikalar masaya oturmasın diye polisyle, jandarmasıyla, valisiyle işçilerin sendikalaşma hakkının üzerinden geçmeye çalışıyorlar. Ortada bir aile var, devlet ve patron kol kola o belli ama bu aileye işçi ve emekçiler dahil değil.

'İŞÇİLER HAKKINI SAVUNMASIN'

Birakin yüksek ücret vermeyi işçilerin hakkı olan servis, yemek gibi

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

hakları vermemek için bile ellerinden geleni yaptıklarını dergimizin sayfalarında da görüyoruz. Tanınmayan servis hakkı yüzünden kadın işçiler sabahın kör karanlığında, akşam iş çıkışlarında otobüs beklerken yaşadıkları taccizleri anlatıyorlar. Kreş hakkı tanınmadığı için çocuklarını eve kilitleyip işe geliyorlar ve müdürlerinden “Çocuğunun bakımı benim sorunum değil” yanıtını alıyorlar. E eğitim de ücretsiz değil, kreşe para verecek mutlaka. Veremediğinde, her mahallede pırtlayan sübyan okullarına mecbur kalıyor çocuğunu bırakmak için. Eğer varsa anneanne, babaanneye bırakılıyor çocuklar, eşler vardiya değiştiriyor. “Kadının esas görevi annelik” diyerek ücretsiz bakım evi, kreş masrafından da kurtuluyor devlet. Kamu hizmetlerinden çalışma koşullarına her şey birbirine ne kadar bağlı değil mi? Hamile kadın işçinin karnına ağırlar girmesine rağmen çalışmaya devam ediyor, kârın artması yolunda çocuğunu kaybediyor. İş yerinde kadın işçilerin uğradığı mobbing, taciz ve baskının haddi hesabı yokken bunu önlemeye dönük mekanizmalar varsa bile “sözde” kalıyor. “Kadın dostu işletmeler” ise bir reklam olarak kullanılırken o işletmeleri emekleriyle zenginleştirilen kadınların üzerine basılıyor. Burak Akkol’un “çatışma aileye yakışmaz” sözü de tam bu noktada önem kazanıyor. Bu sözün üzerindeki örtüyü kaldıralım ve tercüme edelim: “İşçiler bu koşulları başlarını eğip kabul etsinler, seslerini çıkarmasınlar, bize karşı gelmesinler, haklarını savunmasınlar.”

Borçları yüzünden intihar edenler, çocuğuna okulda ne yedireceğini düşünenler, en temel ihtiyaçları olan pedi almakta zorlanan genç kadınlar gibi birçok örnek varken bir yandan da işçi ve emekçilerin ödediği vergilerle zenginleşenler, teşvikler, vergi afları ile emekçilerin sırtından zenginliklerine zenginlik katanlar... İki ayrı kutup, iki karşıt sınıf.

MİLYAR MI MİLYON MU?

Ülkenin önde gelen holdingleri, büyük şirketleri, milyon dolarlık büyüklüğe ulaşan bankaları kimi kadınlar tarafından yönetiliyor. Her yıl kadın yönetici verileri kimi araştırmacılarca açıklanıyor. Mevcut cinsiyet eşitsizliği, zenginliği yönetenleri de etkilese de sınıfsal konumları esas gerçekliği belirliyor. Türkiye’de 2023 yılında açıklanan rakama göre milyar dolarlık servete sahip 10 kadın bulunuyor. Bunların 5’i Sabancı, 2’si Koç, 2’si Doğuş, biri de Yıldız ailesine mensup. Türkiye’nin en zengin kadınları sıralamasında milyar dolarlık servetleriyle 8. sırada yer alan Dilek Sabancı, 2023 yılında “Bir insan için ne kadar para gerekli?” sorusuna “Milyar dolarlar değil, yani milyon dolarlar da yeterli” yanıtını vermişti. Bu açıklama tam bir yıl önce gerçekleşmişti. As-

gari ücret yeni belirlenmiş, hızla temel ihtiyaçların fiyatları artmış, asgari ücret zammı enflasyonun altında kalmış ve işçi ve emekçi kadınlar ek işlerle mesailerle gününü kurtarma çabalarına girmişti. Milyon dolarlar bir yana dursun, haftalık pazar alışverişini kısmaya çalışan, elektrik doğalgaz faturaları çok gelmesin diye geceleri makineleri çalıştırıp doğalgaz açamayan kadınlar kendilerince tasarruf yöntemleri geliştirmişlerdi. Yıllan yıla servetine servet katan en zengin kadınların bu zenginliği nereden geliyor? İşçi ve emekçilerin emeklerinden elde ettikleri kârlarla zenginleşiyorlar. Farplasta, ETF Tekstil’de, Agrobay’da da görüyoruz, kadınların güvencesizleştirilmesi ve ucuz emek olarak kullanılmasından; vergilerin, bütçenin kamusal ihtiyaçların ücretsiz karşılanmaya değil kendilerine teşvik olarak akmasından zenginleşiyorlar.

Makas da gittikçe açılıyor. 12. Kalkınma Planı, Orta Vadeli Program ile yoksullaştırma politikaları, vergi yükünü artırıcı politikalar, esnek ve güvencesiz çalışma koşulları ile işçi ve emekçilerin suyu ısıtılıyor. Aile hayatı ile uyumlu iş yaşamı adı altında kadınlara reva görülen koşullar güvencesiz, kayıt dışı, sendikasız, sigortasız, düşük ücretlerle esnek çalışma olarak çıkıyor karşımıza.

ÖĞRENDİKLERİMİZ DE VAR

Makas açıldıkça işçi ve emekçi kadınların öfkesi de büyüyor. Bu yüzden görüyoruz kadınları en önünde her mücadelelerin. 2023 yılında kadınların sendikal mücadelelerine ve birliklerine şahit olduk:

- İnsanca çalışma koşulları talep ettikleri için işten atılan Agrobay işçisi kadınların direnişinden tutalım da Özak Tekstil’de BİR-TEK-SEN’e üye olan bir kadın işçinin işten atılmasıyla üretimi durduran işçilerin direnişine,

■ KYK yurtlarında, üniversitelerde nitelikli bir eğitim görebilmek için, güvenle barınabilmek, sağlıklı beslenebilmek için bir araya gelen genç kadınların, üniversite topluluklarının mücadelelerine, eylemlerine,

■ 6 Şubat depremlerinde birbirine sıkı sıkı kenetlenen ve “Kız Kardeşlik Köprüsüyle Hayatı Yeniden Kuruyoruz” diyen kadınların dayanışmalarına,

■ Barutçu Tekstil’de, Bursa Bebek’te ve daha nice iş yerinde sendikalaştıkları için işten atılan ve direniş gösteren işçi kadınların direncine...

Özetle kadınlar, 2023 yılında da mücadelenin en önünde büyük bir kararlılıkla durmaktan vazgeçmediler. Her direnişten, her mücadeleden yeni birikimler öğreniyoruz, sadece belli günlerde yan

Van Gogh'un 'Patates Yiyenler' resmi

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

yana geldiğimiz bir dayanışma değil kalıcı dayanışmalara ihtiyacımız var. Fabrikada, mahallede, evde, sokakta, kampüste, yurttta bir araya gelmenin yollarını bulmalıyız. Kadın dernekleri, atölyeler, okuma grupları, tiyatro ekipleri gibi bir araya gelmenin dayanışmadan doğan gücüyle birbirine sıkı sıkı kenetlenen kadınların örneklerini çok okuduk bu yıl dergimizde.

KADINLAR SENDİKALARDAN EL AYAK ÇEKMESİN

Hepimiz farklı şehirlerde, farklı mahallelerde, farklı yaşlarda olsak bile ortak sorunlarımız, ortak mücadelelerimiz var. Ancak bu mücadeleleri de daha ileri bir noktaya taşımamız için örgütlenmemiz gerekiyor. Örgütlenmemiz için bir araya gelmek, güçlendirmek 2024’te en acil ihtiyacımız. Sendikayı fabrikaya sokmak için mücadele verdikten sonra sendikalarda yer almaktan el ayak çekmemeli kadın işçiler. Çalışma koşullarının iyileştirilmesi için yan yana gelmekten vazgeçmemeliler. Genç kadınlar KYK’larda bir talepleri karşılandı ya da eylemlilikleri zayıfladı diye yan yana gelişlerini unutmamalı, yurt yönetiminde söz hakkına sahip olacağı örgütlenmeleri kurmak için birliğini güçlendirmeli. Ücretsiz eğitim hakkı için öğretmenlerle, velilerle, öğrencilerle birlikte mücadele zeminlerini kurmalı...

İyi bir gelecek, insanca yaşamır bir hayat, eşit, özgür bir dünya mücadelemiz için bu yılda bulunduğumuz her yerde buradayız demeye devam edelim. İktidarın baskıları, sermayenin emekçiler üzerinde elde ettiği kârları, iktidar ve sermayenin kol kola girip emekçileri kadınları gençleri sefalet ücretlerine, sömürüye, baskıya, işsizliğe, yoksulluğa mahkum eden politikalarına karşı biz kadınların da örgütlü mücadelesini güçlendirelim.

MESS SÖZLEŞMESİ SÜRECİ SÜRÜYOR

Sarı sendika, patron, devlet girdabına karşı gücümüz birliğimiz

Deniz LAZ

26 Eylül bu yıl metal iş kolunda MESS ile toplu iş sözleşmesi sürecinin başladığı tarih. Ücretleri her yıl bir öncekine oranla giderek eriyen metal işçileri doğal olarak bu sene sözleşme sürecini çok daha yakından takip ediyor. Bu yıl ekonomik zorluklar daha da fazla hissediliyor. Metal işçileri 10 yıl önce asgari ücretten ortalama yüzde 91 fazla alırken şu an yüzde 8 fazla alıyor. Türk Metal sendikası yapılan sözde anketlerle çıkarılan sözde sonuçlar doğrultusunda aslında işçinin hiç de istemediği bir taslak ortaya çıkardı. Bu taslakta ortaklaşılması durumunda işçileri mutlu edebilecek tek şey kıdem zammı oldu. O da sadece eski işçilerin içine belki biraz su serpiti. Ancak yeni işçiler açısından durum böyle değil. Süreç sır gibi işletilirken taslak maddeleri ancak işçilerin tepkisi sonucu açıklanmaya başlandı. İlk başta taslağa itiraz edildi ancak işçilerin tüm çabasına rağmen taslak bu şekilde sunuldu.

Yılın başından bu yana ekonomik olarak zor günler geçiren metal işçilerinin ses çıkarmalarının, tepkilerinin, diğer bir sonucu alınacak zammın bir kısmının önceden verilmesi oldu. Bu şekilde alınacak 4 bin 500 lira brüt ücret ise vergi kesintileri ile 2 bin 900'e gerilediği için hızlı bir biçimde eridi. Geline son noktada ise asgari ücretin açıklanmasından sonra bir görüşme yapıldı ve MESS'in ilk 6 ay için olan yüzde 50'lik teklifi kabul edilmedi. 4 Ocak'ta yapılan görüşmede ise MESS teklifini yüzde 60'a çıkardı. Tüm metal işçilerinin umudu olan kıdem zammı da

bu teklifin içinde yer aldı. Aynı zamanda masada özel sağlık sigortasının iptali ve sözleşmenin 3 yılda bir yapılması gibi kazanılmış haklara da saldırı devam etti.

MESS'in yaptığı tekliflere karşı sendika ne yapıyor? Yemekhanede çatal kaşık vurma eylemi ve iş çıkışlarında sesli eylemler gerçekleştiriyor. Bunlar işçilerin tepkisini dile getirmesi için önemli eylemler olsa da üretimi durdurmayan, üretim hatlarında olmayan eylemler. MESS'in ilk verdiği teklif olan maaşlara yüzde 35 zam, asgari ücretin açıklanmasından sonra yüzde 50'ye çıkabilirdi. Zaten Türk Metal de çok yüksek değil sadece yüzde 80 zam talep etmişti. Onu bile alabilmesi için bu eylemler yeterli değil. Metal işçilerinin de tepkisini belirttiği üzere üretime dokunmayan hiçbir eylem MESS karşısında bir gerçeklik barındırıyor.

Metal işçileri ise sendikanın patron için değil işçi için mücadele etmesi gerektiğini her fırsatta dile getiriyor. Sonuç böyle olduğunda elbette sendikaya olan güven azalıyor, sendikasız metal fabrikalarının verdiği yüksek ücret ve ikramiyeler görülüyor. Bu da sendikasızlaşma algısını giderek büyütüyor.

UZAKTAN SÖYLENMEKLE DEĞİŞİM OLMAZ

Peki metal işçileri nasıl bir sendika istiyor ve sendikalar nasıl olmalı? İşçinin öz örgütü olan sendikalar bir avuç para yiyiciye teslim edilmemeli. Başkanlar ve sendikacıların lüks hayatlar yaşadığı düzene bir son verilmeli. Son günlerde yakından takip ettiğimiz Özak Tekstil işçilerini hepimiz görmüştür. Özak işçileri sendikalaşma haklarını kullanmaları ge-

rekçesi ile işten atıldılar ve mücadele ediyorlar. Sendikaları BİRTEK-SEN de bize sendikacılık nasıl olmalıdır sorusunun cevabını veriyor. Sendikacılık işçilerin haklarından başka bir şey gözetmemektir. İşçinin onayı olmadan hiçbir karar vermemek demektir. Böyle bir örneğimiz varken devlet-MESS-Türk Metal üçgeninde ezilen metal işçileri bu düzeni değiştiremez mi? Elbette değiştirebilir.

Öncelikle bulunmadığımız hiçbir alanda değişime dair adım atılmasını sağlayamayacağımızı bilmemiz gerekiyor. Sendika odasını sadece sendika yakınlarının kullandığı bir ofis modundan çıkarmamız şart. Sendikalar da odaları da işçindir. Değiştirmek için sahiplenmek ve muhalefet etmek şart. Dönem açısından sendika eylemleri uzak durulması değil aksine gidip kendi taleplerimizi haykırduğumuz yerler haline dönüştürülmeli. Kendi bölümümüzde birliğimizi oluşturmalıyız. Çünkü ek zam sürecinden bu yana da görüyoruz ki işçilerin birlik olduklarından alamadıkları çok az şey vardır.

MÜCADELE BUNUN NERESİNDE?

Sözleşme taslağında asla kadın işçilere dair bir madde ya da talep görmüyoruz. Regl izni, ücretsiz kreş gibi talepler uzun zamandır kadın işçilerin talepleri arasında yer aldı. Ancak Türk Metal Sendikası gözünü ve kulağını da buna kapatmış durumda. Örneğin kapsamlı aile sigortası bundan önceki taslaklarda talep edilmişti ancak bu taslakta yoktu. Sorulduğunda ise "İstedik verilmedi" gibi cevaplar alındı. Bir sendikanın görevi talep etmek değil midir? Talep etmekten vazgeçiliyorsa mücadele bunun neresindedir?

Sendikalı kadınların başat taleplerinin göz ardı edilmemesi de burada kadınların birliğinden geçiyor. Örneğin Koç Holdingin güzide fabrikası Ford Otosan'da her gün bir webinar yapılıyor kadınlarla ilgili birçok şey söyleniyor. Örneğin toplumsal cinsiyet ayrımcılığı tartışılıyor, konu ile ilgili seminerler düzenleniyor ancak bunun karşısında kadınlara hatlarda yapılan ayrımcılıkla ilgili başvurulabilecek bir alan yok. Bir iş yapılamadığında "Sen kadınsın o yüzden olmuyor" denildiğinde, "Kadınlar yüzünden maaşımız az" denildiğinde gidilecek hiçbir yer bulunmuyor. Taciz, şiddet gibi durumlarda elbette insan kaynaklarına şikayet yolu açık ancak o yola girmek de o yolda yürümek de işçi kadınlar için oldukça zor. Çünkü her fabrikada olduğu gibi burada da ilk öncelik erkek egemen sistem. Regl izni sözü açıldığında hemen kapatılmak isteniyor. Ya da kreş istendiğinde sürekli başka bahaneler sunuluyor.

Hem sendika hem patron hem de devletin iç içe geçtiği bu girdaptan çıkışın tek yolu işçilerin birliğinden geçiyor. Bugün belki sadece sosyal medyadan bir tepki veriliyor ancak bu tepkinin de daha örgütlü bir hale gelmesi yine bizim elimizde. Sendikal bürokrasiye ve patronun zulmüne karşı birleşmekten başka yol yok. Atölyelerimizde her gün bize dayatılan "Kadın kadının düşmanıdır" görüşüne karşılık, kız kardeşliğimizi pekiştirmek zorundayız. Nasıl ki sokağımızda en yakınımız bir kız kardeş ise fabrika da bundan azade değil. Hatta yanı başımızda çalışan kız kardeşlerimizi düşman olarak değil hem kız kardeş olarak hem sınıf kardeşi olarak görmek mücadelemizin başlangıcıdır...

68 yılda değişen tek şey yılın rakamları

Değil 68, 168 yıl da geçse çözüm tek, başka yolu yok. Kadınlar, işçiler, emekçiler yan yana geldiği sürece ne birileri çıkıp üç kuruşluk zam açıklayabilir ne de yaşamın neresinde duracağımıza karar verebilir.

Berivan BALKAY
Esenyurt-İstanbul

1 956 yılında Akşam gazetesi “Çok Çocuklu Aileler Arasında” başlıklı bir röportaj dizisi yayımlar. Yayımlanan bu “çok çocuklu aileler” kavramı, o zamanlarda yoksul kelimesinin kullanımının yasak oluşu sonucu ortaya çıkar. Oktay Rifat, Orhan Kemal, Melih Cevdet Anday gibi dönemin gazetecilerinin hazırladığı bu röportaj dizisinin bugün açısından bir önemi var, çünkü 68 yılda işçilerin emekçilerin insanca yaşam koşullarının iyileşmesini beklediğimiz yerde tam tersi ile karşı karşıyayız ve hikayeler 68 yıl geçmesine rağmen çok benzer. Kitapta uğranan ve röportaj yapılan evlerin tamamı işçi, emekçi evleri, en az 4-5 çocuğu olan işçilerin nasıl geçindiklerini, geçinebilmek için nelerden feragat ettiklerini okuyoruz. Gece gündüz demeden çalışan anne-babalar, okula giden şanslı olan çocuklar, yatalak hastası olanlar, bir çatı yapabilmişse başının üzerine kendini “orta halli” sayanlar, doktora gitmek için bir sonraki ay başını bekleyenler... Aslında hikayeler hiç de uzak değil çünkü her birimiz ya bu hikayelerden birini yaşıyoruz ya da konu komşumuz, yanımızda çalışan işçi arkadaşımızın koşulları bunlar. Bugün Türkiye'nin emekçi semtlerinin tamamında aynı örneklerle rastlamak mümkün, üstelik daha yoksul bir halde. Gelin hem günümüzden hem de kitaptan verilen bir örnek üzerinden değerlendirmeyi beraber yapalım.

DÜN

Memleketinden kalkıp büyükşehre gelen ve büyükşehirde bir nebze de olsa nefes alabileceğini düşünen bir ailenin hikayesinde en çok yedikleri şeyin ekmeğe, biber kızartması ve patlıcan olduğunu okuyoruz. Aldığı haftalık 40 lira, kirası da 40 lira. Ayın 4'te birini kiraya çalışıyor, geri kalanı da karın tokluğuna. Hatta babanın eve getirdiği para sadece kiraya ve ekmeğe almaya yetecek durumda. Hastalandıklarında doktora bedava gidiyorlar ama ilaçlar para ile. Onların da bir kısmı borç harç ile alınıyor. Çocuklardan okul yaşlı geleni okula 4'e ka-

dar gidiyor, sonrasında okuldan alınıp doğru tezgah başına. E kolay mı o devirde tek maaşla bu kadar nüfusun hem doğup hem büyüyüp hem yiyip içip hem de geçinmesi?

BUGÜN

Peki ya bugün?

Asgari ücret açıklandı, herkesin dudağı uçuklamıştır eminim zamdan, 17 bin 2 lira. 2 lira kısmı için yapılmayan espri, çekilmeyen video, atılmayan tweet kalmadı. Peki ya bugün, 68 yıl sonra “çok çocuklu olan ya da olmayan” ailelerin geçimini ne durumda?

Şunu babalarımızdan, annelerimizden pek sık duyarız; “Eskiden bir kişi çalışır, 4 kişi geçinirdi, ev de yapılır, çocuk okutulurdu da. Şimdi bir evde 4 kişi çalışsa bir ev döndüremiyor.” 4 tane asgari ücret ne çok geliyor değil mi birden söyleyince insanın kulağına. Esenyurt'ta bir işçi kadının mektubunda vardı, “Asgari ücreti belirleyenlerin olduğu tespit komisyonundakilerin aldığı en düşük maaş, 4 asgari ücretinin maaşının toplamından bile çok” diye. E haksız mı? Mektubu yazan kadın haksız değil ama asgari ücreti belirleyenlerin arsızlığı tartışılmaz.

Pandemi sonrasında özellikle kadınlar açısından üretime katılımda ciddi bir artış oldu ancak bu artış kadın istihdamını artırmak üzere değil, geçim sıkıntısının günden güne katlanarak artması nedeniyle oldu. Kadınlar hâlâ “eve destek atan” bir pozisyonda kendilerini görmek zorunda bırakılırken, bir ev kirasının en az 10 bin liradan başladığı ülkede deyim yerindeyse üç kuruşluk asgari ücret için tüm baskıya boyun eğerek hale getirildi.

Kadınlar için pazara gittiğinde en fazla 3 günlük alışveriş yapabildiği, etin, sütün, tavuğun zaten çocuğun boğazından artık geçmediği, kendine bir elbise, bir ayakkabı almayı erteledikçe ertelediği, dışarıda bir çay kahve içmenin lüksün ötesine geçtiği, çocuğunun elinden tutup gönül rahatlığıyla bir caddede yürüyemediği, hakkını aradığında da Özak Tekstil'de olduğu gibi devletin müftüsüyle, sendikasıyla, askeriyle, polisiyle karşısına dikildiği gerçeği her geçen gün daha da içinde yaşamlarımızın.

Karşı sınıf bunu ilmek ilmek ördü, azıcık ses çıksa bastırdı, “Evinin kadını, çocuklarının ana-

si” olmayı marifet gösterdi. Çocuğunu okutma derdine düşen, evde tencereyi kaynatmaya çalışan, hasta ve yaşlı bakımının tüm yükünün sırtında olduğu, sokakta, iş yerinde türlü türlü tacize istismara maruz kalan kadınlara uzatılan zeytin dalının da yalan olduğu çok açık. Çok açık, bunu daha çok yakın zamanda Özak Tekstil'de alınımın terine, emeğine, çocuğunun bir lokma ekmeğine sahip çıkmaya çalışan kadın işçiye “Benim anam bacım evde!” deyip, hakkını aramasını “kadının fitratına” yakıştırmayıp, evin yolunu gösterme cesaretini kendinde görenlerde gördük.

Bir dakikada bir pantolon üretiyor Özak'taki kız kardeşim, 7 dakikalık çalışması bir asgari ücrete denk geliyor, yani 7 dakikalık emeği kendi ücreti ve gerisi Özak patronuna. Saatlerce çalışıp ürettiği bir LEVI'S pantolon yaklaşık 1600-1700 lira. Ama alamıyor elleriyle diktiği pantolonu. 68 yıl sonra ürettiği pantolonu dahi aldırılmayan bir kapitalizmin kadınlara vadettiği tek şey köle gibi çalışmak, “yeri geldiğinde” de evinin kadını çocuğunun anası olmak.

Değil 68, 168 yıl da geçse çözüm tek, başka yolu yok. Kadınlar, işçiler, emekçiler yan yana geldiği sürece ne birileri çıkıp utanmadan yüzümüze baka baka üç kuruşluk zam açıklayabilir ne de yaşamın neresinde duracağımıza karar verebilir. Birliğimizi büyütüp, hakkımıza da hayatımıza da sahip çıktığımız sürece önümüzde durabilecek hiçbir engel yok.

Hayatı bize sadece evin odaları ya da fabrika ile ev arasındaki servis güzergahı olarak göstermeye çalışanlar çok iyi biliyor ki biz memleketin dört bir yanında hakkına, geleceğine, ekmeğine sahip çıkan kadınlardan, kız kardeşlerimizden haberdarız. Her emekçi gibi sorunlarımızı bireysel kurtuluş yolları arıyor, kendi başımıza sebebi olmadığımız tüm bu sorunların çözümünü bulmak zorundaymışız gibi hissediyoruz. Ancak böyle değil. Dayanışmamızı büyütme bizi güçlendirecek. Hem bugün emeğine, ekmeğine sahip çıkan kız kardeşlerimizin yanındayız hem de kendi bulunduğumuz alanlarda bu birliği örmenin her gün yeni yollarını arıyoruz. Ne zamana kadar mı? Emeğimizin karşılığını alıncaya, insan gibi yaşam koşullarımızı oluşturuncaya kadar!

Zengin Antep mutfağının yoksul sofraları

Merve KARATAŞ
Antep

Ne zaman gastronomiye ilişkin bir konu gündeme gelse Antep de mutlaka kendisinden söz ettirir. Hakkını da yememek lazım. Zira binlerce yıllık birikim ve açlığın sonucu olarak ortaya çıkan bu zengin mutfakta birbirinden lezzetli özgün yemekler bulunuyor. Bundandır ki 2015 yılında da gastronomi dalında Unesco Yaratıcı Şehirler Ağının üyesi olmuştu. Tabii bununla sınırlı kalmayıp her listede de gözümüzü doldurmaya devam ediyor. Geçtiğimiz günlerde kendisini, “Geleneksel tabakların, yerel malzemelerin ve otantik resto-

Fotoğraf: Wikimedia Commons-CC BY-SA 4.0

ranların dünya atlası” olarak niteleyen Taste Atlas sitesi, Dünyanın En İyi Yemek Şehirleri listesini açıkladı. Gastronomi dünyasının öne çıkan platformlarından biri olan Taste Atlas’ın listesine göre Antep, 9. sırada yer aldı. Listede ilk 10’a girmesinde baklava, katmer, yuvalama, alinazık ve Beyran gibi Antep’le özdeşleşen ve bir hayli külfetli ürünlerin önemli bir payı var. Yine bu ürünlerin tüketilebileceği en ünlü ve lüks mekanlar da listede sıralanmış. Ama bu durum Antep’li kadınların, emekçilerin gündemi oldu mu pek bilinmez. Çünkü mutfağında bu denli söz ettiren kentin emekçileri için bu restoranlara gidip damağını tazelemek şöyle dursun, artık bayramdan bayrama yaptıkları yuvalama, nişanlarda, eğlencelerde tattıkları baklava ulaşılabilir bir lüks. Açıkçası yazıyı kaleme alan ben de en son ne zaman baklava yediğimi hatırlamıyorum. Konu üzerine sohbet ettiğim kadınlar da bahsedilen mekanları bilmiyor. Zaten bu yazının konusu da en iyi kebab ya da bir kilosu 780 lira olan baklavanın nerede yeneceği değil. Yemek deyip geçmeyelim, hele ki Antep’teyse! İçerdiği malzemesiyle, hazırlanışıyla, yeme biçimiyle kültürel ve sosyal bir alan. Hatta bir ayna, tüketenin sınıfının aynası. Zengin sofralarında

envai çeşit ürünle harmanlanmış görsel bir şölen; emekçinin sofrasında eskisi kadar yapamasa da kış için hazırladığı kurutmalık patlıcan biberden çıkan bir mıcırık aşı veyahut kadınların bir sosyalleşme alanı gibi gördüğü ince bulgurdan yapılan Antep köftesi günleri. Yoksul sofralarına odaklanalım biraz daha. Bu kadar zengin bir mutfağa sahip şehrin mutfağında pişenleri sofrasına koyamayanlara.

“Mutfak zorlu bir ortamdır ve inanılmaz derecede güçlü karakterler oluşturur” demiş şef Gordon Ramsay. Sanıyorum ki bu sözü yemekleri hazırlayan şeflere ithafen söylemiş. Ama Antep’in yoksul semtlerinde yaşayan, okula giden 3 çocuğunun beslenme çantasına mecburen akşamdan kalma ne varsa onu ekleyen (çoğunlukla makarna, patates gibi karbonhidrat ürünleri), “ayda bir de olsa et yeriz” diye gündeliğe giden kadınları görseydi herhalde onlar için de kurardı bu sözü.

Şef Francesco da “Ne yersen osun, o yüzden iyi ye” demiş örneğin. O zaman “Aman çocuğum yesin, ben yemesem de olur” deyip açıklıkla resmen savaştan kadın-

Fotoğraf: DHA

lar, vardiya gitmek için servis beklediği esnada ucuz ve doyurucu nohut dürümünü bile yiyemeyen Antep’li işçiler bir hiç mi o zaman?

HALKIN SOFRALARI ŞÖLENE DÖNERSE...

Yazı, şeflerden alıntıyla sürmüş olsa da elbette lafım onlara değil. Antep’i “marka şehir” olarak nitelendirirken emekçiye düşen payı hiçe sayanlara, “kadın dostu kent” diye bahsederken kayıt dışı çalışma ve kadın yoksulluğunu görmemiş gibi yapanlara, “gastronomi şehri” diye övünürken emekçinin sofrasında bir dilim ekmek bile bırakmayanlara... Antep’i listelerde üst sıralara yükselten o lezzetli yemekleri, tatlıları zamanında yaratanlar bir gün kendi sofralarında da bu tatlıları bulabilirlerse, Antep’teki çocukların karnı açıklıkta değil tatlı yemekten ağrırsa o zaman her defasında şehrin önüne konulan sıfatların bir anlamı olabilir.

‘Paralı’ eğitimin sonucu çocuk işçilik

MERHABA, 14 yaşında bir çocuk işçiyim. Ağabeylerimle birlikte kuryelik yapıyorum. Eğitim hayatımın başlarında çok başarılı bir öğrenciydim. Ortalamam hep yüksekti ta ki online eğitim başlayana kadar. Derse odaklanamamaktan, dersi kaçırmaktan, konu eksiklerinden dolayı notlarım düşmeye başladı ve derslerle aram iyice açıldı. LGS günü geldi, derslerle çok ilgilenmediğimden LGS’den düşük puan aldım. Bu puanla da iyi bir lise tutturamadım ve yalnızca meslek lisesine girebiliyordum. Ancak ailem orada da verilecek eğitimin iyi olmayacağını belirterek onlarla çalışmamın daha iyi olacağını söyledi. Ben de mecburen kabul ettim ve şu anda çalışıyorum. Neredeyse 5 ay olacak çalışalı. Şahsen, okumak isterdim. Hâlâ da istiyorum.

Çalışırken gerçekten yoruluyorum ve bazen çok zorlanıyorum. Kendime ayıracak vaktim olmuyor, dinlenemiyorum. Arkadaşlarımla herhangi bir yerde en azından bir bardak çay, kahve içip vakit geçirmek isterdim ama çalışma sa-

14 yaşında bir çocuk işçiyim. Ağabeylerimle birlikte kuryelik yapıyorum. Neredeyse 5 ay olacak çalışalı. Şahsen, okumak isterdim. Hâlâ da istiyorum.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

atlerimiz buna izin vermiyor.

Biz sekiz kişiyiz ve altı kardeşiz. En büyüğümüz olan ablam bir markette çalışıyor, dört abim ve ben kuryeyiz, babam daha önceden bizimle çalışıyordu fakat bazı sağlık sebeplerinden dolayı şu an işsiz, annem ise ev han-

ımı. Fazla bir aktivite yapamıyoruz, çalışmaktan vaktimiz olmuyor.

Genelde kargo dağıtırken iki tip insan çıkar önüme, kadın bir kurye görünce şaşırır ve gurur duyanlar. Gurur duyanlar genelde kadınlar oluyor, ilk defa gördüklerini ve

kadınların her alanda çalışmalarından dolayı bana hep “Seninle gurur duydum” gibi cümleler kuruyorlar. Bazıları da hafif küçümseyerek “Bayan kargocu mu?” diyerek şaşırıyorlar. Bunlar da genelde erkekler oluyor. Bir de akrabalarından bazıları bu işi yapmayacağımı söylüyorlar nedeni ise kız olmam. Sana göre değil diyorlar ama çok da umurumda değil.

Peki benim ve Türkiye’deki yaşlıtlarımın, hatta benden küçüklerin bile bu durumda olmalarının sebebi ne? Bu sebeplerden biri yoksul ailelerin çocuklarının eğitim masraflarını karşılayamaması. Ve mecburen ek gelir ihtiyacı. İnsani bir hak olan parasız eğitim hakkı elimizden alınıyor. Bu süreç benim de okuldan alınıp çalışma hayatına nasıl girdiğimi az çok anlatıyor. Ekmek ve Gül tartışmalarından sonra şu an çıktığım zorluk ve sıkıntıların benzerini yaşayan yaşlıtlarımın da olduğunu fark ettim. Benimle bu konuda ortak noktada birleşen bütün arkadaşlarımla daha iyi bir yaşamın nasıl olacağını birlikte tartışmaya çağırıyorum.

Havin
Esenyurt/İSTANBUL

**ÖZAK TEKSTİL İŞÇİSİ KADINLAR
MÜCADELEYLE GÜÇLENİYOR**

Pantolon dikmeye

değil direniş ağını örmeye

SümeYYe YEŞİL
Urfa

Ufak bir tanışma faslından sonra benim soru sormama kalmadan başladık direnişin simgesi olan Özak Tekstil işçisi kadınlarla sohbet. Söyledikleri farklı, yaşadıkları farklı ama hepsinin ortak noktaları var.

Sabahın karanlığında Urfa'nın köyünden organize sanayi bölgesine doğru hareket ettik. Yollar sisten gözüküyor, hafif de yağmur yağıyor. Organize sanayiye vardığımızda işçileri her zamanki yerinde göremedik. Yağmurdan dolayı karşıda duran köprünün altına sığınmışlar. Ben arabadan inip onlara yöneldiğim sırada onlar da bana doğru geldi. Çoktan almışlar haberi. "Ekmek ve Gül'den birisi gelecek sizinle konuşacak" dendiğinde pek sevinmişler. Oldukça sıcak karşıladılar beni. Ufak bir tanışma faslından sonra benim soru sormama kalmadan başladık direnişin simgesi olan Özak Tekstil işçisi kadınlarla sohbet. Söyledikleri farklı, yaşadıkları farklı ama hepsinin ortak noktaları var. Fabrikada yaşadıkları sözlü tacizler, baskılar onların cümlelerini buluşturan noktalardan biri oluyor.

İşten çıkıp eve gidince bir de çamaşır, bulaşık, yemek, temizlik dertleriyle uğraşan kadınlar bugün bu fabrikaya pantolon dikmeye değil direnişin ağlarını örmeye geliyor. Erkeklerin bu konuda daha avantajlı olduğunu söylüyorlar hep bir ağızdan. "Onlar eve gidince en azından uzanıp dinleniyor ama biz öyle miyiz?" diyerek sorumluluklarının aslında iki kat olduğunu anlatıyorlar. Onları bu mücadelede öne çıkaran sebeplerden biri de bu değil mi aslında? Hayatının her alanında bir yaşam mücadelesi vermek... Bundan dolayı olsa gerek erkeklerin de kendilerini örnek almaları gerektiğini söylüyorlar.

Eskiden beri fabrikada sorunların devam ettiğini söylüyor 9 yıllık bir kadın işçi. Var olan sorunların sendikacının gelişmesiyle düzelmek yerine daha da arttığını belirtiyor. "Sözde işçi sendikası" diye tanımlıyorlar patron yanlısı Öz İplik-İş'i.

DAYANIŞMA ISITIYOR

Sağdan soldan topladıkları çalı çırpı ile ısınmaya çalışanlar "Hadi siz de gelin üşümeysin" diyerek bizi de yanlarına çekiyor. O sırada başka bir işçi soyduğu birkaç mandalınadan herkese birer dilim düşecek şekilde paylaşıyor. Yaktıkları ateş kısa bir süre sonra sönse de işçilerin kendi arasında gösterdiği dayanışma içimizin ısınmasına yetiyor.

Üç kuruş para kazanmak için saat-

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

SORUNLARI GÖRÜNÜR KILDI

"AY anlatmazsam çatlarım" diye başlıyor bir kadın işçi gördüğü bir olayı anlatmaya. Boyahanede çalıştıkları bir dönem bir kadın arkadaşı pantolonda eskitme yaparken farkında olmadan boşluk bırakmış. Usta ise yanına gelip cinsel içerikli çirkin ifadelerde bulunmuş. Kadınlara fabrikalarda utanç verici cümleler kuruyor. Bunları duyunca anlıyorum kadınların neden direnişte bir

simge haline geldiğini.

Bir kadın işçi yaşadığı her baskıdan sonra "Olur da bir gün işten çıkarsam onlara yaptıklarını nasıl ödetirim acaba" diye düşünüp durmuş sürekli. Şimdi ise "Elime bir fırsat geçti, yaptıkları her şeyi anlatacağım, her yerde rezil edeceğim onları" diyerek direniş olmasa bu sorunların belki de hiçbir şekilde bilinmeyeceğini belirtiyorlar.

lerce durmaksızın makine gibi çalıştırılan işçilerin olduğu bir fabrikada işçilerin tuvalete gitmesine dahi izin verilmediğini anlatıyor kadınlar. Regl olduğu dönemlerin ağrı kesiciler ile geçtiğini, ped almak için soyunma odasına gittiklerinde "Bu kadar saat ne yaptınız?" diye sorgulandığını anlatıyorlar. İzin vermedikleri gibi işçilere akıl vermeye çalışıyor patron, müdür, ustalar, "Regl olduysan oturarak çalış, hastaysan mescitte dinlen yeniden gel" diyorlar. Buz gibi fabrikada çalışmak zorunda kal, bir saat izin mi aldın haftada 3 kere mesaiye kal o zaman... Bu fabrikada çikolata yediği için muhasebeye gönderilen işçiler olduğunu söylüyorlar. Çikolata yemenin dahi suç olduğu bir fabrika düşünün. Kadınların hepsi anlattıklarının sonuna aynı cümleyi ekliyor "Borcumuz vardı mecbur-

duk çalışmaya, katlanmaya".

TARİH İŞÇİLERİ YAZACAK

İnsanların "Başka fabrikada çalışsın" sözlerinden o kadar bıkmışlar ki "Bütün fabrikalar aynı" diyerek diğer fabrikalardaki kadınlarla olan sohbetlerini anlatıyorlar. Urfa Organize Sanayi Bölgesinde sadece Özak Tekstil'de çalışan kadınlara değil bütün kadınlara yapılıyor baskı, mobbing ve tacizler.

"Ya kazanamazsak?" diye soruyor işçilerden biri. Bir anda hepsi ona dönüp "Hayır kazanacağız çünkü haklıyız" diyerek yılmınlığından vazgeçiyorlar. Sadece haklı da değil öfkeli, kızgınlar. Fabrika içindeki baskıların fabrika dışında da jandarma müdahaleleri ile devam etmesine kızgınlar. Yaşadıklarına kulak tıkayan, seslerini duymayan yetkililere öfkeli.

KADINLAR EN ÖNDE

MÜDAHALELER sırasında sürekli kadınların önde olmasının dikkatini çektiğini söyledim laf arasında. Kadınlar arasında bir kıkırdama başladı. "Bilerek yaptık" dedi biri. Eğer kadınlar öne geçerse belki müdahale o kadar sert olmaz diye düşünmüşler. Hayranlıkla dinledim bu fikirlerini. "İlk başta faydalı oldu da sonra pek bir etkisi olmadı" diyorlar kahkaha atarak. Kadınları gözündeki direniş ateşini en net gördüğüm anlardan birisiydi.

Direniş bir okul olmuş bu kadınların hepsine. "Kadınlar konuşmaz sanıyorduk" ile başlayan cümleler "Konuşmayı, mücadele etmeyi, haksızlıklar karşısında susmamayı öğrendik" ile bitiyor. İlk direnişe çıktıkları gün konuşmaya çekinenler şimdi en ön saflarda yer alıyor. Aynı kadınlar bugün nerede çalışırlarsa çalışsınlar yanlış bir şey görürlerse eğer kendilerine ya da arkadaşlarına karşı ne olursa olsun susmayı müdahale edeceklerini de eklemeyi unutmuyorlar.

Haklı olup alamadıkları haklarından mustaripler. Evet bu işçiler kazanacak. Ve sevgili okurlar tıpkı bizim günlerdir Özak işçilerini kaleme aldığımız gibi tarih de direnen işçileri yazacak.

YABANCISI OLMADIĞIMIZ BİR HİKÂYE:

Film fragmanından ekran görüntüsü

Made in Bangladesh

Hazal KAR

Bangladeş, dünya haritasının ortasında minicik kalan ama nüfus yoğunluğu bakımından dünyanın en kalabalık ülkelerinden biri olan Güney Doğu Asya ülkesidir. Başkenti Dakka ise dünyanın en kalabalık dördüncü şehri sayılıyor. Dakka öyle alelade bir şehir değil. Babür İmparatorluğu'na başkentlik yapan, bu sayede toprak parçası üzerinde mimari açıdan kıymetli çokça tarihi yapı bulunduran ılıman iklime sahip bir şehir... Dakka başta olmak üzere ülkenin genelini kalkındıran ise dericilik, dondurulmuş gıda üretimi, seramik gibi sanayi dalları. Tekstil ise bu konuda ayrı bir noktada duruyor. Çünkü son yıllarda ülkedeki tekstil pazarı önemli bir konuma ulaştı. Dünyaca ünlü tekstil firmaları, istediği kalitede ve düşük maliyetle hazır giyim üretebilmek için Bangladeş'e gidiyor. Peki, Avrupa'nın farklı ülkelerinden bu topraklara gelen yatırımcılar Bangladeş halkının gerçekten de kalkınmasını sağlıyor mu?

Bu soruyu yönetmen Rubaiyat Hos-sain 95 dakikalık "Made in Bangladesh" filmiyle cevaplamamızı sağlıyor. 2019 yapımı film bizi ana karakter Shimu ile birlikte Bangladeş'te kadın tekstil işçisi olmanın yolculuğuna çıkarıyor. Shimu ona çizilen hayata boyun eğmeyerek çok yönlü bir kuşatılmışlık içinde kendi varoluş mücadelesini vermeye çalışan yarıkn tenli bir kadın. Sakin ve yorgun görünüşü nedeniyle başta onun bir tekstil

atölyesini sendika etrafında örgütleyeceğine ihtimal vermiyoruz ancak Shimu mücadeleci olduğu kadar cesaretli de bir kadın olduğu için hem filmde onun tam karşısında duran erkekleri hem de izleyicileri şaşırtmayı başarıyor.

SHİMU'NUN MÜCADELE HİKAYESİ

Filmde Babür İmparatorluğu'nun ardından bıraktığı turistik ve kültürel açıdan zengin mekânlar değil, Dakka'nın bakımsız sokakları içinde gezintiye çıkıyoruz. Made in Bangladesh bizi tekstil atölyesinde çalışan kadınların, iş yerindeki ve sosyal yaşamlarındaki kötü koşullarının yanında renkli iç dünyalarına da misafir ediyor. Bazen akıllı bir telefon ya da geniş ekran televizyondaki parfüm reklamı hayal edilen yaşamın nesneleri olarak karşımıza çıkarken kadınların üstlerinden çıkarmadığı rengârenk kıyafetler ve özgürce savrulan saçları da arzu edilen yaşama olan umudun taptaze durduğunu gösteriyor. Shimu sendikal mücadelesini engellemeye çalışan patronuna, kocasına ve işlemeyen yasalara karşı dimdik dururken kadınların emeğine üç kuruşa çöreklenmeye çalışan tekstil firmalarının araçlarını da cesaretiyle teşhir ediyor. Çünkü Shimu, günlük olarak ürettiği 1650 tişört için sadece iki ya da üç tişörtün aylık maaşına denk geldiği gerçeğiyle sendikal mücadeleyle tanıştığında yüzleşiyor. Tekstil işçisi kadınların emeğinin gerçek karşılığını alması ve insani koşullarda üretmeye devam etmesi için de işçi sen-

dikası kurmak tek çıkar yol oluyor.

DAKKA'DAN URFA'YA TALEPLER BENZER

Başkent Dakka'da geçen filmle beraber tekstil atölyelerinin ağır çalışma koşulları altında ezilip şehrin sokaklarındaki kötü havayı içimize çekiyoruz. Film bizlere Dakka'daki yüksek binaların yanında çamur ve kir içindeki yok-sul evlerini gösteriyor. Shimu kendi sokaklarında gezdikçe burnumuza tanıdık bir koku yayılıyor. Benim burnumda 1990'lı yılların Ünal'dı'sından kalan bu kötü koku size kim bilir tekstil fabrikalarının kiri altında ezilmiş hangi mahalleyi çağrıştırarak...

Esasen Made in Bangladesh'in Dakka'daki küçük bir tekstil atölyesinde başlayan hikâyesi, emekçilerin içine hapsedildiği küresel ekonomik düzenin üzerine kurulmuş sömürü çarklarını bize hatırlatıyor. Film izlerken bugünlerde Urfa'da sendikal hakları için direnişe geçen Özak Tekstil işçilerini de anımsamadan edemiyoruz.

Dünyadaki sermaye piyasasını elinde tutanların ucuz iş gücü kaynağı olarak gördüğü Bangladeş'teki tekstil atölyelerinde yaşananların Türkiye'nin herhangi bir şehrindeki tekstil kentlerinde yaşananlardan çok da farklı olmadığını görüyoruz. Malatya'da, Van'da, Urfa'da ya da Antep'te patronların ve iktidarın ihracat rakamlarıyla övündüğü tekstil kentleriyle asıl yapılmak istenenin dünyada başka bir Bangladeş örneği yaratmak olduğunu anlıyoruz. Van'da ya da Dakka'da tekstil

atölyesinde çalışan kadınların hikâyeleri arasında benzerlik kuruyoruz. Dakka'daki Shimu emeğinin karşılığını alamadığı için kirasını geciktirip karnını doyuracak para bulamazken Van'daki Büşra eğitimden koparılmış kayıt dışı çalışmaya mahkûm ediliyor. Ancak Bangladeş'te yaşayan Shimu'nun direncinin tıpkısı Türkiye'de yaşayan emekçi kadınlarda da var. Türkiye'de yaşayan tekstil işçisi kadınların 1900'lerin Bursa'sından bugünün Urfa'sına uzanan bir mücadele tarihleri olduğunu unutmamak gerekir.

İÇİMİZE DOLAN UMUT...

Film biterken kalçasına uzanan gür siyah saçlarını özgür bırakan Shimu son kozunu oynuyor ve içimizi hiç de yabancı olmamızın bir umutla dolduruyor. Elbette Shimu ve işçi arkadaşlarının yürüdüğü yol gibi dünyanın dört bir yanında mücadele tarihleri yüz yılı devirmiş tekstil işçisi kadınların yolları da çiçekli bahçelerden değil çamurlu yollardan geçti. Yürümeyi öğreten bu kirli yol emekçi kadınlara mücadelenin kıtalarla sınırlı olmadığını gösteriyor. Shimu'nun ilk bir zamanda dalgalandan saçları uzanıp Urfa'nın yağmurunda ıslanan, çamura belenen Seher'in saçlarıyla buluşuyor ve güçlü bir ses dünyayı sarıyor: "İşçi hakları insan haklarıdır!"

'Storylerdeki şaşalı hayatları yaratan alın teri bizimki'

Günümüz dünyası, üreticilerin olabildiğince tüketicisini oluşturmak üzerine kurulan bir dönüğe haline geldi. Tüketici yaratmak için de en çok kadın estetiğinden faydalanılıyor. Kadınları her daim güzel, kusursuz görünmeye zorlayan sistem, güzellik ve estetik merkezlerini en çok rağbet gören, en çok para kazanılan sektör haline getirdi. Artık nereye baksanız bir estetik güzellik merkezi görebilirsiniz. Sayısının bu kadar çok artmış olması estetişyen ihtiyacını da ortaya çıkardı. Meslek liselerinde bu bölümü kolay iş bulurum diye okuyan ya da üniversite kazanamayan (gerçekten yeteneği ve ilgisi olanlar hariç ki zaten çok az sayıda) genç kadınlar, bu merkezlerde hiç de tercih edilmeyecek koşullarda çalışıyorlar. Ben de yıllardır bu işi ya-

şıyorum.

Her gün müthiş cirolar yapan iş yerlerinde 10 saat çalışıyoruz. Patronların sürekli satış yapmaya zorlaması, akşamları sözleşme sayısı az ise bizi sorumlu tutması huzursuz ve kaygılı hissetmemize neden oluyor. İş arkadaşlarım da aralıksız seansa girdikleri için tuvalet ihtiyacını sık giderememekten böbrek sorunu, strese bağlı adet düzensizliği, egzama gibi hastalıklar yaşıyor. 20'li yaşlarda olan genç arkadaşlarımızın çoğunda lazer başlığının uzun süre tutmaktan kaynaklı sinir sıkışması, aynı pozisyonda durmaktan boyun düzleşmesi var.

Giriş saatlerini yazdırıp çıkışları mesai ücreti vermemek için yazdırmayan patronlar geç kalınan her dakika için maaşımızdan para kesiyor. İşletmede çoğu şey düzensiz olduğu için bundan kaynaklı müşteri şikayeti

de yine estetisyenlere fatura ediliyor. İşten çıkarılmayla, para kesme yöntemi olan avans kağıdı imzalatılmayla tehdit ediliyor. Cihaz başlıkları da estetisyenlere zimmetli adeta. Kırılırsa, çatlarsa maaşından kesiliyor.

BAKIMLI GÖRÜNTÜNÜN ARDINDA YORGUN BEDENLERİMİZ VAR

Bu merkezlerin hemen hepsi çalışanlarına satış yapma ve aralıksız çalışma dayattığı için bu işi yapan kadınlar kötü çalışma koşullarını da kabul etmek zorunda kalıyor. En can sıkıcı olan da tüm gün hem fiziksel hem mental olarak tükenmiş vaziyette eve gelip sosyal medyada patronların lüks mekanlarda çektikleri hikayeleri görmek.

Yaklaşık 1 aydır iş arkadaşlarımızla bize yapılan muameleleri tartışıyoruz.

İşletmenin hatasından kaynaklı müşterimizin para iadesi istemesi ve patronun bu parayı maaşlarımızdan keseceğini söylemesi üzerine, eğer kesinti yaparlarsa hep birlikte işi bırakma kararı aldık. Daha önce de odalar düzensiz, müşteri takip formları eksik denilerek avans kağıdı imzalatılarak paralarımız kesildi. Artık bu yasa dışı uygulamayı kabul etmeyeceğiz. O işletmeyi ayakta tutan da patronlara o lüks hayatı yaşatan da bizim alın terimiz. Bakımlı olmaya zorlandığımız görüntümüzün arka planında yorgun bedenlerimiz var. Lüks dekorlarla göz kamaştıran güzellik merkezlerinde nefes almadan çalıştırılan kadınlar var. Ve onların alın teriyle, kazandırdıkları parayla lüks içinde yaşayan patronlar...

Güzellik merkezinde çalışan bir kadın
KOCAELİ

Görsel: macrovector/FreePik

İMES'TE KADIN İŞÇİLER YENİ ASGARİ ÜCRETE TEPKİLİ: 'Aç yatın, aç kalkın, boyuna çalışın' diyorlar

Sultan ARGUÇ
İstanbul-Ümraniye

MİLYONLARCA işçi, emekçi ve aileleri asgari ücretin kaç lira olacağını günlerce merakla bekledi. Yılda iki kez asgari ücret artışı da kaldırılarak 17 bin 2 lira olarak açıkladı. Bu, büyük hayal kırıklığı yarattı. Tüm bu olup bitenler üzerinde İMES Sanaayi Sitesi içinde irili ufaklı atölye ve iş yerlerinde çalışan kadın işçilerle görüştük. Görüştüğümüz her işçi hayal kırıklığı yaşadığını dile getirdi. Öfke doluydular ve karamsarlık içindeydiler.

Öğle yemeğinde görüştüğümüz diş implantı üreten bir fabrikada çalışan Saniye, 4 işçinin işçileri temsilen toplantılara katmalarının göstermelik olduğunu, sendikanın hükümetle anlaşacağını düşündüğünü, diğer konfederasyonların da etkisiz ve pasif kaldığını belirtti. "Bizi 2024'te açlıkla baş başa bıraktılar. Alacağımız yeni asgari ücret bir kira bile etmiyor. Bu hükümet, bu devlet bizi düşünmüyor. Bıraksınlar yalanı. Kimse işçi dostu değil. Sabah geliyoruz gece eve gidiyoruz. Durakta, oto-

büste tacize uğruyoruz bu da başka bir iğrenç durum. Yol parasını bile cebimizden veriyoruz. 12 saat çalışmanın karşılığı bu değil" diye ekledi.

'BAĞIRMAK, HAYKIRMAK İSTİYORUM'

Motor üretilen bir iş yerinde çalışan kadın işçilerinden Neslişah ise metal atölyesinde, fabrikasında çalışmanın zorluğundan bahsetti: "Çalışma koşulları zor, 12 saat çalışmak ve gecenin karanlığında otobüs durağında beklemek çok zor." Yeni asgari ücreti değerlendiren Neslişah, "Hükümet, onun Çalışma Bakanı Vedat Işıklar, hepsi yalan söyledi. Asgari ücret resmen açlıkla imtihan. Urfa'da Özak Tekstil işçileri ne yapılması gerektiğini bize gösteriyor. Biz İMES'te 12 bin işçiyiz üç gün çalışmayalım bak o zaman ne olur" diye konuştu.

Akşam iş çıkışında görüştüğümüz kozmetik ambalajı üreten bir fabrikada çalışan Nurcan, soğukta en az bir saat otobüs beklediklerini söyledi. "Bağırarak, haykırarak istiyorum ey hükümet, ey patronlar, ey kendisine sendikacıym diyenler bizden ne istiyorsunuz? Kanımızı emiyorsunuz. Ben üç çocuklu bir anneyim, 2 yaşında oğlum var. Ser-

vis hakkım yok, yol parası yok, hasta olduğumda izin alamıyorum ve cumartesileri de dahil 12 saat çalışıyorum. 2024 yılının tamamında 17 bin lira aylık veriyorsunuz mesailerle hadi bu 20 bin olsun, bizim kiramız 20 bin lira. Neyle yaşayacağız? Bizi ezdirmeyeceklermiş. Hükümet bunu söylüyordu, hadi oradan. Bize 'Gidin aç yatın, aç kalkın, boyuna çalışın' diyorlar" diye ekledi.

Otobüs durağında görüştüğümüz yemek fabrikasından Menekşe ise perşembenin gelişinin çarşambadan belli olduğunu söyledi: "Asgari ücret sefalet ücreti, açlık ücreti. Ocak ayı ortasında açlık sınırının altında kalacak bu ücret. Çocuklarımız aç gidiyor okula, bu gidişle seneye gönderemeyeceğiz çocuklarımızı."

Metal işçisi Pervin ise açıklanan asgari ücretin daha şimdiden açlık sınırı altında kaldığını, bir kira karşılığı bile olmadığını söyledi ve ekledi: "Tuzu kuru olan ve bizim vergilerimiz üzerinden bizi yönetip bir de açlığa mahkum ediyorlar. Tek bir şey var o da mücadele etmek. Urfa'da Özak tekstil işçileri direniyorlar. Bizim neyimiz eksik?"

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Hamile kadınlar için fabrikayı örgütleyen Arife

Hilal TOK
İstanbul

Gıda-İş'in 34. Olağan Genel Kurulunda işçiler kürsüde sendikalaşma mücadelesinde nasıl zorluklarla karşılaştıklarını sıralarken beyaz ceketli, yeşil elbiseli, İstanbul'un ayazına hazırlıksız yakalandığı her halinden belli bir kadın çıkıyor kürsüye. "Zor evet" diyor. Ama imkansız olmadığı mesajını veriyor. Kadınların canının çıkartıldığı çalışma koşullarının tak ettiği noktada neler yapabileceğinin bir örneğini sunuyor: "23 yaşındaydım ve hamileydim. İş yerinde mobbing ve baskı yüzünden bebeğimi kaybettim. Öfkelenim, bebeğimi kaybetmiş bir kadın olarak bütün arkadaşlarımı örgütlemeye uğraşına girdim ve bin kişilik fabrikaya DİSK'i soktuk."

Cesaret veren bu mesajın ardından Arife ile karşılıklı bir kahve içmeye karar veriyoruz. Aydın Söke'den gelmiş, "Hakikaten bu kadar soğuk olacağını tahmin edemedim buraların, alışkın değiliz" diyor. Önce biraz ısınıyoruz, sonra hikayesini anlatıyor tüm işçi kadınlara cesaret versin diye.

'HAMİLEYDİM, KANAMAMA RAĞMEN ZORLA ÇALIŞTIRDILAR'

Arife Çevik 5 çocuklu bir ailenin "Kız çocukları okumaz" denilerek üniversiteye gönderilmeyen kızı. Ailesi tarafında görücü usulü evlendirildi. Görücü usulü olmasına rağmen, eşinin büyük destekçisi olduğunu söylüyor hayatı boyunca. Daha 18'inde bir tekstil fabrikasına giriyor. ABD'ye üretim yapan, bin kişinin çalıştığı VF Ege Lee Giyim fabrikası.

Şöyle anlatıyor çalışma koşullarını: "3 vardiya çalışıyorduk, geceleri de bizi mesaiye bırakıyorlardı. Tuvalet her dakika gitmene izin yok, yanımda bir çöp kovası sürekli ona kusuyordum. Akşam kanamam başladı. 'Bu halde nasıl çalışacağım?' dedim. 'Çalışırsın bir şey olmaz, hamilelikte olur böyle kanamalar' dediler. Korktum ekmeğimden olurum diye, kaldım. Sancım başladı, dayanamadım çığlıklar attım. Eşim gelip hastaneye götürdü beni, iş yeri bile götürmedi. O gün çocuğumu düşürdüm. Dünyam başıma yıkıldı. Erken gelirse çocuk kurtulmuş, doktor öyle söyledi. Çok öfkeliydim. Tekrar işe başladım. Benim canım yandı başkalarının canı yanmasın diye ne yapabileceğimi düşündüm. Belediye başkanına gittim, 'Sendikalı olursan hakların olur' dedi. Sendikanın ne demek olduğunu bile bilmiyordum. Sendikanın ne olduğunu öğrendim, ilk başta en samimi olduklarımı ikna ettim. Araştırdık yanımdaki ar-

kadaşlarımla sonra. Fabrikada hamile işçiler gece saatlerine kadar çalışıyor, bir de fazla mesaiye zorla bırakılıyordu. Hamile bile olsan verilen sayıyı çıkarmak zorundaydın. Hiçbir hakkımız yoktu. Bunun için mücadele büyüdü."

'SENDİKAL MÜCADELE BAŞLATTIK, KAHVEHANELERİ DOLAŞTIK'

"DİSK-Tekstil'i çağırdık. Ekipler kurduk, o zamanlar noterden paralı üye olabiliyordun. Geceleri kahvehaneleri dolaşıyorduk işçileri ikna etmek için. Kadın kahveye mi gidermiş? Gidiyorduk ama, bıktık usanmıştık çünkü. Kadınlı erkekli oturup, sendikaya ikna etmeye çalışıyorduk işçi arkadaşlarımızı. Patron bunu duydu, TEKSİF'i getirdi, beyaz yakalıları, şefleri sendikalı yaptı. Mobbing, baskı arttı. Paletlere tekme atarak şiddet gösterdiler bize. Dik durduk, her şeyi göze almıştık. 3 arkadaşımızı işçilere gözdağı vermek için işten çıkardılar. Ama biz kazandık, işten atılan işçileri de geri aldık, sendikayı da soktuk fabrikaya. İşçiler beni temsilci yaptı. TİS masasında, istediklerimizi sıraladım. Hamile kadınlar için de elbette; "Hamile kadınlar gece çalışamaz, ayda bir hamile kadınların kontrol izni olması" gibi maddeler soktuk sözleşmeye. Bu süreç hepimize büyük güç ve cesaret verdi. Artık hakkımıza her göz dikme hamlesinde karşı geliyorduk. Ama biz fabrikadaki mücadelemizle kalmadık, o dönem başka yerlerde işçiler direnişten de destek verdik, dayanışma gösterdik. 18 yıl çalıştım orada."

'ÖNCE İSTEMELİYİZ'

VF Ege Lee Giyim fabrikasının 2017'de kapatma kararı almasının ardından kendisine ödenen tazminatla Söke'de kendisine market, büfe, gıda üzerine küçük bir iş yeri açtı ancak mücadeleden hiç vazgeçemediğini söylüyor. "Eşim dükkanda durur ben yine koştur koştur basın açıklamalarına, bir yerleri örgütlenme çalışmasına giderim. Hiçbir zaman 'Ben' demedim, 'Biz' dedim. Çünkü çocuklarım bizim yaşadığımız zorlu koşulları yaşamasın istiyorum. Biz mücadele etmezsek kim edecek? Hiçbir zaman pes etmeyeceğim, mücadele etmeye, öğrendiklerimi işçilere aktarmaya devam edeceğim."

Arife şimdi Gıda-İş'te örgütlenme çalışması yürütüyor ve Ekmek ve Gül'ü okuyan tüm işçi kadınlara sesleniyor, "Şu anda pek çok iş yerinde fazla mesai, uzun çalışma saatleri ve düşük ücret var. 'Ekmeğimden olurum' korkusu yaşıyor ancak korkularımızı yenmeliyiz. Yeter ki haklarımızı bil, önce iste."

Fotoğraflar: Kişisel arşiv

'ÖZAK İŞÇİLERİNİN YANINDAYIM'

ARİFE, Urfada sendikal hakları için direniş gösteren Özak Tekstil işçilerine de dayanışma mesajı yolluyor. "İşçiler, en doğal hakkını, anayasal hakkını kullanyor. Sen bunu gazla, çopla engelleyemezsin. İşveren neden engel oluyor buna çünkü sarı sendika ile ağa babası gibi işlerini yürütüyor. Sendika dediğin işçi istiyorsa şalterin indirilmesine engel olmayacak. Bugün jandarmalar Özak işçilerinin karşısında, yıllar önce de bizim karşıymızdaydı. Onlar işverenin jandarmaları... Sermayenin yanında, işçinin karşısında. Dik duruşu-

muza bırakmadık, kazandık. Dirençlerini kırmazlarsa bil ki onlar kazanacak, bundan çok eminim. Her direnç üzerine katlana katlana büyür. Burada kazanmanın yolu o dik duruşu devam ettirmek ancak dayanışma da çok önemli. Kadınlar birlik olsa yer yerinden oynar, kadınlar da destek vermeli oradaki kadın işçilere. Biz hak mücadelemizi tarihimizde kazandık, onlar da kazanacak. Asla pes etmeyin, uzak da olsan yanlarındayım. Bir telefon uzaklarındayım. Siz emeğinizin hakkını istiyorsunuz, daha haklı bir dava yok!"

BİZE NASIL BİR YEREL YÖNE

Türkiye'nin dört bir yanında kadınların; güvenli sokaklar, kreşler, sığınma evleri, sosyalleşebilecekleri alanlar gibi talepleri var. Ancak kadınların yaşam alanları olan kentler onların ihtiyaçlarıyla değil, merkezi yönetimde olduğu gibi, sermayenin ihtiyaçlarıyla düzenleniyor. Diyarbakır Bağlar Belediyesinde bir patrondan imar izni için rüşvet alan müdür, Kocaeli Belediyesine ait taşınmazların çeşitli yandaş dernek ve vakıflara tahsis edilip para aktarılması gibi birçok örnek, yerel yönetimlerin sermayeye çalışarak yozlaştığını bize gösteriyor. Bu tutum, yalnızca yerel yönetimlerde bulunanların kendi kişisel çıkarları tarafından belirlenmiyor. Kanal İstanbul gibi birçok

örnekte iktidar, yerel yönetimleri tekeli sermayenin ihtiyacı için yönlendiriyor. Kadınlar ise bunun sonuçlarını; ■ Şiddete uğradığında sığınacak bir yer bulamamak, ■ Çocuk ve yaşlıların bakım sorumluluğu yüzünden çalışmamak ya da esnek çalışmak, ■ Günün hangi saati olursa olsun sokakta güvenle yürüyememek, bir parkta "acaba hangi çete bana çatacak" demeden oturup iki çift laf edememek, ■ Belediyelerin kayırmacı ve emek düşmanı uygulamalarıyla daha fazla sömürülmek, ■ 6 Şubat depremlerinde gördüğümüz gibi rantın yıkımını yaşamak gibi çeşitli şekillerde yaşıyor.

Bir yandan tüm bu taleplerimizi gerçekleştirirken bir yandan da kelimenin tam anlamıyla kendi kendimizi yönetmenin yolu nereden geçiyor: halkçı belediyeçilik. Peki nasıl olur bu halkçı belediyeçilik?

■ Halkın egemenliği yerel yönetimlerde en temel ilkedir. Kentin tüm sorunlarına dair karar alma yetkisi, merkezi hükümet tarafından görevlendirilen vali gibi bürokratlar, kayyumlar ya da sadece belediye başkanlarına değil; orada yaşayan herkese ait olmalıdır. Yani, sokağa asfalt mı dökeceğine, mahalleye kreş mi açacağına halkın örgütlendiği halk meclisleri karar verir. Bu halk meclisleri kadınların eşit temsiline sağlandığı biçimde şekillenir.

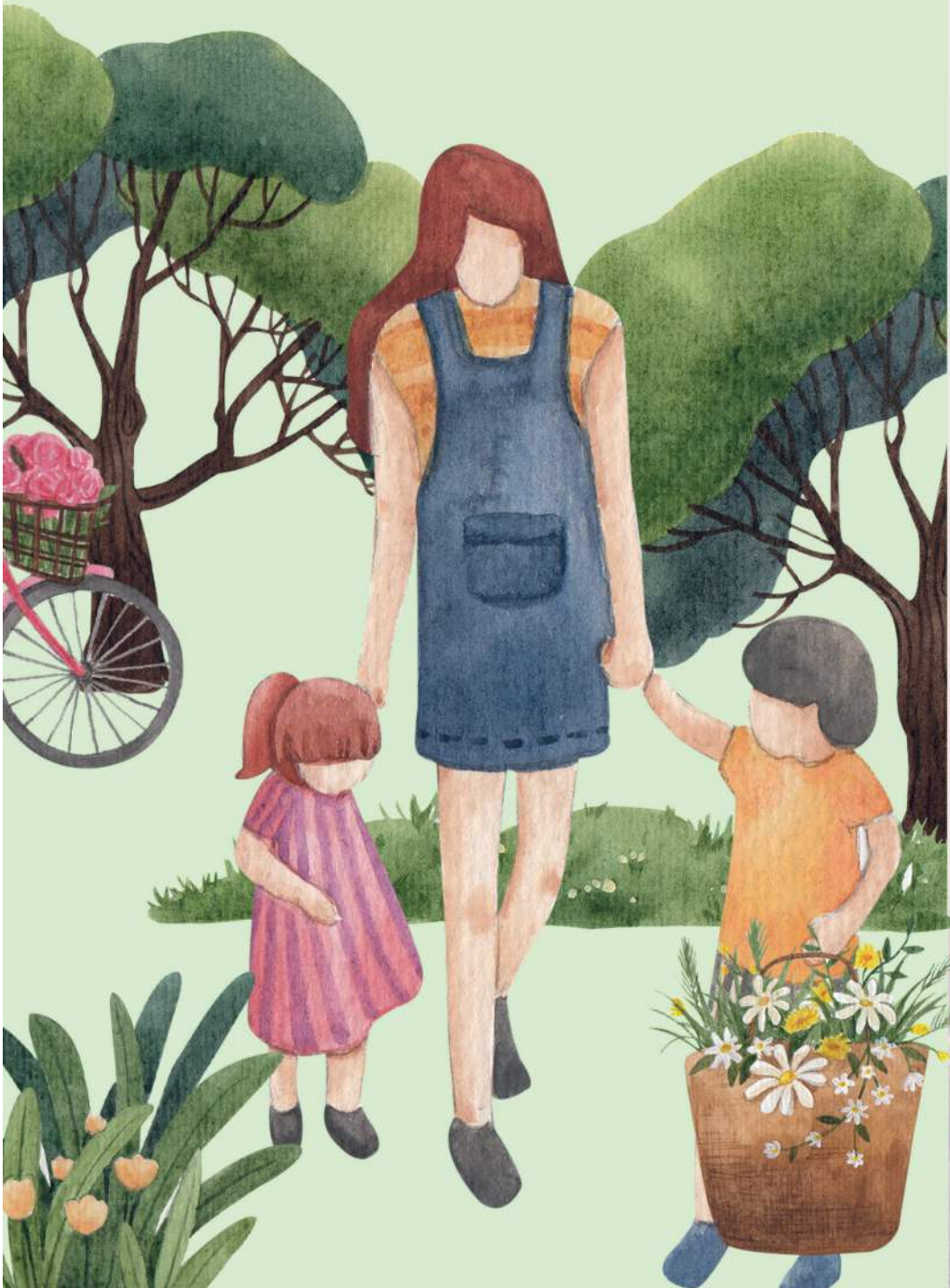
■ Bu şekilde halk kendi yarattıkları zenginliğin nereye ve nasıl harcandığını denetleyebilir, karar süreçleri bugünün belediye anlayışı gibi televizyon ekranlarından izlenerek değil, doğrudan bir parçası olarak denetlenir. Örneğin bir mahalleye yapılacak çocuk parkının nereye yapılacağı, içinde hangi oyuncakları bulduracağı gibi çeşitli konular tüm halka açık bir biçimde tartışılır ve karara bağlanır.

■ Toplum yararına bir yönetim anlayışında üretilen kaynaklar şirketlerin, yozlaşmış yöneticilerin cebine gitmekten ziyade; elektrik, su, beslenme, ısınma, ulaşım, aydınlatma vb. temel ihtiyaçlar için harcanabilir.

Yani kadınların ve halkın ürettiği zenginlik özel şirketlerden hizmet satın almak için değil halkın yine kendi ihtiyaçlarını kendinin karşılaması için kullanılır.

■ Toplumun ihtiyaçlarını karşılamak üzere düzenlenen bir yönetim, kendi çalışanlarının da yönetime dahil olduğu bir biçimde şekillenir. Örneğin belediyelerde; kayırmacılaşma, mobbing, ağır çalışma koşulları gibi sömürüyü derinleştirecek uygulamaların engellenmesi, doğrudan yönetime dahil olan işçiler tarafından denetlenir. Çünkü halkçı belediye, şirketlere para kazandırmak için değil işçilerin kendisi için çalışır.

■ Tabii ki halkçı bir yerel yönetim anlayışı bu saydıklarımızla sınırlı değil. Ancak temel olarak, kadınların yaşadıkları kenti; kendi ihtiyaçları doğrultusunda düzenleyebilmenin yolu bu anlayıştan geçiyor. Yerel seçimlere giderken, yalnızca tek tek taleplerin elde etmek için değil bizim ürettiğimiz zenginliği, kentlerde, bize karşı kullanan sermaye odaklı yerel yönetimlerin karşısına halkın ve kadınların yönetimi için birleştiğimiz büyük önem taşıyor.

EĞİTİM LAZIM?

İŞTE KADINLARIN KENTTEN BEKLENTİLERİ:

ADANA

Nergiz Tuşgöl: Kadınların, çocukların sokaklarda rahatça gezebildiği; işçilerin yarını düşünmek zorunda kalmadığı bir kent istiyoruz.

ANKARA

Nezahat: Mahallelerde yeşil alanların artırılmasını, kadın ve erkeklerin birlikte oturup sohbet edecekleri mekanların ve kütüphanenin olmasını istiyorum. Çocuk parklarının artırılmasını istiyorum.

Funda: Ben sporsever biri olarak kadınların rahat spor yapacağı alanlar istiyorum.

Şerife: Bir hayvan sever olarak, onların yaşamlarını kolaylaştıracak güvenli ortamlar sağlanmasını, sokakta yaşayan hayvanlara yönelik daha insani çözümler üretilmesini istiyoruz.

İZMİR

Belediye işçisi bir kadın: Bizim çalıştığımız bölgeler açık alan. Bir yere tuvalete girmek için orada oturup bir şey alman gerekiyor. Akşama kadar tutuyorsun, bu sefer hasta oluyorsun. Çalışma koşullarımızı iyileştirmeleri lazım.

URFA

Berivan: Suluca'da yürüyeceğimiz düzgün yol bile yok. Çocuklarımızın ayakkabıları, kıyafetleri okula giderken hep çamur içinde kalıyor. Ben her şeyden önce artık Suluca'ya sahip çıkacak, bize düzgün yol yapacak bir belediye istiyorum.

İSTANBUL - ESENYALI

Metal işçi bir kadın: Başta işçi kadınlar olarak yerel yönetimlerden kreş istiyoruz. Çünkü çalışmak zorundayız ve kreş olmadığı için çoğu kadın mahallede çocuklarını sıbyan okullarına veriyor.

Metal işçisi bir kadın: Sabahın 5'inde işe gitmek için evden çıkıyorum. Sokak lambaları o kadar az ki o karanlıkta her an başıma ne gelir diye düşünerek yürüyorum. Sokak lambalarının yeterli olması gerekiyor.

Metal işçisi bir kadın: Otobüs seferlerinin çok daha fazla olmasını istiyoruz. Otobüs sefer sayılarının az olması nedeniyle insanlar üst üste gidiyor. O kalabalık için de tacize uğradığımızda savunma direkt "Hayır yanlış anladın, tıks tıks gidiyoruz. İstemiyorsan binme" şeklindeki azarlanıyoruz. Esenyali İstasyon dolmuşları çok sıkıntı ve denetlenmesi gerekiyor.

İSTANBUL - ESENYURT

Duygu Cankan: Mahalledeki en yoğun mahalleye kurs açılmasını istiyorum. El sanatları, el işi yapıyorlar kadınlar. Patikler, çantalar, tülbentler... Bunları satmak istiyorlar ve bir istihdam alanı yaratmaya çalışıyorlar.

DERSİM

Elif Kartal: Tedirginlik ve korku yaşamayacağım daha güvenli bir kent isterdim. Yerel yönetimlerin kadınların çalışma hayatına katılmasını önemseyen bir bakış açısına sahip olmasını isterdim.

BURSA

Özel sektör öğretmeni: Mahallede ailesi tarafından okutulmayan ya da okutulamayan çocukların bulunup eğitime katılmaları gerekiyor. Ayda bir kez kadınlar ve çocuklar için gezi düzenlenmeli, gezip öğrenmeliler. Bunlar mahalleler ile başlayıp belediyelere, sonrasında kentlere yayılıp daha da genişleyip, büyümeli.

ANTEP

Emine: Kırsal mahallelerin temiz olmaması, parklarda uyuşturucu satılması ve bu konuda güvenliğin sağlanmaması gibi konulara yeni belediyenin dikkat etmesini istiyorum.

BİZE NASIL BİR YEREL YÖNETİM LAZIM?

Türkiye'nin dört bir yanında kadınların güvenli sokaklar, kreşler, sığınma evleri, sosyalleşebilecekleri alanlar gibi talepleri var. Ancak kadınların yaşam alanları olan kentlerin ihtiyaçlarıyla değil, merkezi yönetimde olduğu gibi, sermayenin ihtiyaçlarıyla düzenleniyor. Diyarbakır Bağlar Belediyesinde bir patronun imar izni için rüşvet alan müdür, Kocaeli Belediyesine ait taşınmazların çeşitli yandaş dernek ve vakıflara tahsis edilip para aktarılması gibi birçok örnek, yerel yönetimlerin sermayeye çalışarak yozlaştığını bize gösteriyor. Bu tutum, yalnızca yerel yönetimlerde bulunanların kendi kişisel çıkarları tarafından belirlenmiyor. Kanal İstanbul gibi birçok

örnekte iktidar, yerel yönetimleri tekeli sermayenin ihtiyacı için yönlendiriyor. Kadınlar ise bunun sonuçlarını; ■ Şiddete uğradığında sığınacak bir yer bulamamak, ■ Çocuk ve yaşlıların bakım sorumluluğu yüzünden çalışmamak ya da esnek çalışmak, ■ Günün hangi saati olursa olsun sokakta güvenle yürüyememek, bir parkta "acaba hangi çete bana çatacak" demeden oturup iki çift laf edememek, ■ Belediyelerin kayırmacı ve emek düşmanı uygulamalarıyla daha fazla sömürülme, ■ 6 Şubat depremlerinde gördüğümüz gibi rantın yıkımını yaşamak gibi çeşitli şekillerde yaşıyor.

Bir yandan tüm bu taleplerimizi gerçekleştirirken bir yandan da kelimenin tam anlamıyla kendi kendimizi yönetmenin yolu nereden geçiyor: halkçı belediyecilik. Peki nasıl olur bu halkçı belediyecilik?

■ Halkın egemenliği yerel yönetimlerde en temel ilkedir. Kentin tüm sorunlarına dair karar alma yetkisi, merkezi hükümet tarafından görevlendirilen vali gibi bürokratlar, kayyumlar ya da sadece belediye başkanlarına değil; orada yaşayan herkese ait olmalıdır. Yani, sokağa asfalt mı dökeceğine, mahalleye kreş mi açacağına halkın örgütlendiği halk meclisleri karar verir. Bu halk meclisleri kadınların eşit temsiline sağlandığı biçimde şekillenir.

■ Bu şekilde halk kendi yarattıkları zenginliğin nereye ve nasıl harcadığını denetleyebilir, karar süreçleri bugünün belediye anlayışı gibi televizyon ekranlarından izlenerek değil, doğrudan bir parçası olarak denetlenir. Örneğin bir mahalleye yapılacak çocuk parkının nereye yapılacağı, içinde hangi oyuncakları bulunduracağı gibi çeşitli konular tüm halka açık bir biçimde tartışılır ve karara bağlanır.

■ Toplum yararına bir yönetim anlayışında üretilen kaynaklar şirketlerin, yozlaşmış yöneticilerin cebine gitmekten ziyade; elektrik, su, beslenme, ısınma, ulaşım, aydınlatma vb. temel ihtiyaçlar için harcanabilir.

Yani kadınların ve halkın ürettiği zenginlik, özel şirketlerden hizmet satın almak için değil halkın yine kendi ihtiyaçlarını kendisinin karşılaması için kullanılır.

■ Toplumun ihtiyaçlarını karşılamak üzere düzenlenen bir yönetim, kendi çalışanlarının da yönetime dahil olduğu bir biçimde şekillenir. Örneğin belediyelerde; kayırma, taşeronluk, mobbing, ağır çalışma koşulları gibi sömürüyü derinleştirecek uygulamaların engellenmesi, doğrudan yönetime dahil olan işçiler tarafından denetlenir. Çünkü artık belediye, şirketlere para kazandırmak için değil işçilerin kendisi için çalışır.

■ Tabii ki halkçı bir yerel yönetim anlayışı bu saydıklarımızla sınırlı değil. Ancak temel olarak, kadınların yaşadıkları kenti; kendi ihtiyaçları doğrultusunda düzenleyebilmesinin yolu bu anlayıştan geçiyor. Yerel seçimlere giderken, yalnızca tek tek taleplerimizi elde etmek için değil bizim ürettiğimiz zenginliği, kentlerde, bize karşı kullanan sermaye odaklı yerel yönetimlerin karşısında halkın ve kadınların yönetimi için birleşme-miz büyük önem taşıyor.

İŞTE KADINLARIN KENTTEN BEKLENTİLERİ:

ADANA

Nergiz Tuşgöl: Kadınların, çocukların sokaklarda rahatça gezebildiği; işçilerin yarını düşünmek zorunda kalmadığı bir kent istiyoruz.

ANKARA

Nezihat: Mahallelerde yeşil alanların artırılmasını, kadın ve erkeklerin birlikte oturup sohbet edecekleri mekanların ve kütüphanenin olmasını istiyorum. Çocuk parklarının artırılmasını istiyorum.

Funda: Ben sporsever biri olarak kadınların rahat spor yapacağı alanlar istiyorum. **Serife:** Bir hayvan sever olarak, onların yaşamlarını kolaylaştıracak güvenli ortamlar sağlanmasını, sokakta yaşayan hayvanlara yönelik daha insani çözümler üretilmesini istiyorum.

İZMİR

Belediye işçisi bir kadın: Bizim çalıştığımız bölgeler açık alan. Bir yere tualete girmek için orada oturup bir şey alman gerekiyor. Akşama kadar tutuyorsun, bu sefer hasta oluyorsun. Çalışma koşullarımızı iyileştirmeleri lazım.

URFA

Berivan: Sürüşte yürüyeceğimiz düzgün yol bile yok. Çocuklarımızın ayakkabıları, kıyafetleri okula giderken hep çamur içinde kalıyor. Ben her şeyden önce artık Sürüş'e sahip çıkacak, bize düzgün yol yapacak bir belediye istiyorum.

İSTANBUL - ESENYALI

Metal işçi bir kadın: Başta işçi kadınlar olarak yerel yönetimlerden kreş istiyoruz. Çünkü çalışmak zorundayız ve kreş olmadığı için çoğu kadın mahallede çocuklarını sığınma okullarına veriyor.

Metal işçisi bir kadın: Sabahın 5'inde işe gitmek için evden çıkıyorum. Sokak lambaları o kadar az ki o karanlıkta her an başıma ne gelir diye düşünerek yürüyorum. Sokak lambalarının yeterli olması gerekiyor.

Metal işçisi bir kadın: Otobüs seferlerinin çok daha fazla olmasını istiyorum. Otobüs sefer sayılarının az olması nedeniyle insanlar üst üste gidiyor. O kalabalık için de tacize uğradığımızda savunma direkt "Hayır yanlış anladın, tikiş tikiş gidiyoruz. İstemiyorsan binme" şeklindeki azarlanıyoruz. Esenyali İstasyon dolmuşları çok sıkıntı ve denetlenmesi gerekiyor.

İSTANBUL - ESENYURT

Duygu Cankan: Mahalledeki en yoğun mahalleye kurs açılmasını istiyorum. El sanatları, el işi yapıyorlar kadınlar. Patikler, çantalar, tülbentler... Bunları satmak istiyorlar ve bir istihdam alanı yaratmaya çalışıyorlar.

DERSİM

Elif Kartal: Tedirginlik ve korku yaşamayacağım daha güvenli bir kent istedim. Yerel yönetimlerin kadınların çalışma hayatına katılmasını önemseyen bir bakış açısına sahip olmasını isterdim.

BURSA

Özel sektör öğretmeni: Mahallede ailesi tarafından okutulmayan ya da okutulmayan çocukların bulunup eğitime katılmaları gerekiyor. Ayda bir kez kadınlar ve çocuklar için gezi düzenlenmeli, gezip öğrenmeliler. Bunlar mahalleler ile başlayıp belediyelere, sonrasında kentlere yayılıp daha da genişleyip, büyümeli.

ANTEP

Emine: Kırsal mahallelerin temiz olmaması, parklarda uyuşturucu satılması ve bu konuda güvenliğin sağlanmaması gibi konulara yeni belediyenin dikkat etmesini istiyorum.

Aile Bakanlığı ne diyor?

Kadınlar ne yaşıyor?

Adile DOĞAN
İstanbul

2 5 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü için Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından bir kamu spotu yayınlandı. Kamu spotunda, polisin eşi yüzünden “başı dertte olan” kadınların imdadına nasıl hızla yetiştiklerini, sığınmaevine yerleştirdiklerini dinliyoruz kadınlar- dan. Polisi canlandıran oyuncu “Nasılsı gitmeyelim?” diyor yüzünde bir acıma hissi ile. Peki gerçek böyle mi?

HER SEFERİNDE POLİS KAPIDAN DÖNÜYOR

Ben de isterdim yeni yılın ilk dergisine şöyle iç acıcı şeyler yazayım. Ama işini yapmayan Bakanlık, polis karakollarından “Yine mi sen, be kadın!” denilerek şiddet gördüğü evlere geri gönderilen, durumları ne olursa olsun 6 aydan fazla sığınmaevlerinde kalamayan kadınlar oldukça, başka şeyler yazmak pek mümkün olmuyor. Nereden başlasam diye düşünürken, 25 Kasım’da mahallemizde şiddet gördüğü eşi tarafından katledilen İpek’ten başlamanın en

doğrusu olacağına karar verdim.

İpek 28 yaşında, 4 çocuk annesi bir kadın. “Neredeyse her gün şiddet görüyordum” diye anlatıyor kız kardeşi. Komşular her gün polis çağırıyor ama reklamdaki gibi İpek’e sahip çıkmıyorlar. Her defasında kapıdan geri dönüyor polis. En sonunda kocası İpek’in canını 4 çocuğunun gözü önünde alıyor.

Sığınmaevinden yeni çıkmış olan Zeynep, başından geçenleri anlatıyor. O da 4 çocuğuyla şiddetten kaçıp sığınmaevine yerleşiyor. Duvarlar nemli, rutubetli; yataklar sürekli ıslak. 13 yaşındaki kızı sığınmaevinde karşılaştığı vakalardan dolayı psikolojik sorunlar yaşamaya başlıyor. Sığınmaevinde 6 aydan fazla kalamayınca Zeynep, şiddet gördüğü eve çaresizlikle geri dönüyor. Kocası ona “kürkçü dükkânı” benzetmesi yapıp eskisinden daha fazla şiddet uygulamaya başlıyor. Zeynep soruyor, “Ben 4 çocukla nereye gideyim? Hani barınabileceğim bir konut, bir de işim olsa belki de kurtulurum.”

‘BENİ KARAKOLA VERMEYİN’

Erkekler kadınları onları çaresiz

birakan sistem sayesinde daha çok eziyorlar. Esenyalı Kadın Dayanışma Derneğine yapılan başvuruların çoğunda, polisin geç geliyor olması öne çıkıyor. Kadınlar, sığınma talep ediyor. Gereken tüm yerleri arıyoruz fakat polisin gelmesi bazen bir saati buluyor. Kadının kendi evinden aradığını bir düşünün. Acil yardım istiyor fakat gelen giden yok.

Bir de karakollardan dönen kadınlar var. Fırsatını bulmuş ve karakola kadar gitmiş. Ama polis ifadesini dahi almadan geri göndermiş. 55 yaşlarında şiddet gören Fatma’nın hikayesini bu duruma bir örnek. Polis karakolundaki memur şu ifadeleri kullanıyor: “Ya teyze, bu yaştan sonra ne yapacaksın. Git, kocandır azıcık alttan al.” Fatma eve dönüyor ve gördüğü şiddet üzerine kolu kırılıyor. Hastane polisi şikayetini alıp eve gönderiyor yine. Eşini ise ertesi gün akşama doğru ifadeye çağırıyorlar ve ifadeden sonra salıveriyorlar. Yani ceza yok, yaptırım yok. Üstelik kadınlara yanlış bilgiler veriliyor ya da küçümsenerek evlerine geri gönderiliyor.

Bir başka örnek; Derya uyuşturucu kullanan eşinden şiddet gördüğü

için karakola başvuruyor. Eşinin karakolda dost olduğu bir polis var. Yarım saat sonra “Karın burada, seni şikayete gelmiş” diyerek haber veriyor. Eşi, Derya’nın kolundan tutarak eve götürüp dövüyor. Derya, “Asla karakola gidemem” diyerek bize başvuruyor, “Ne yaparsanız yapın ama beni karakola vermeyin” diyerek yalvarıyor.

KAMU SPOTU HANGİ GERÇEKLİĞİ ANLATIYOR?

İstanbul’da bunlar yaşanıyorsa küçük yerlerde durumun daha vahim olduğu aslında çok açık. Derneğe gelen şiddet mağduru bir kadının aktardıklarından biliyoruz. Küçük bir ilde, kaldığı sığınmaevinin yerini kocasının polisten öğrendiğini anlatmıştı. Bu yaşananlar kasım ve aralık ayında bize ulaşan kadınların anlattıkları.

Sanki bu kamu spotlarının her yıl bütçe görüşmelerinden önce yayınlanması pek tesadüf değil. İstedikleri kadar maniple etsinler, kadınların yaşadıklarının anlattıklarımızdan fazlası var, eksikliği yok. Ne sığınmaevi öncesinde ne de sonrasında kadınlar korunuyor. Yani, yaşananlar Aile

Bakanlığının yayınladığı kamu spotunun tam tersi.

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

ASIL YAPILMASI GEREKEN KADINLARI GÜÇLENDİRMEK

ŞİDDETİ engellemek için ne yapılması gerektiği belli. Şiddet uygulayan erkekler ceza verilmesi, karakollarda görevini yapmayan ya da kötüye kullanan polislerin görevden alınması ve yargılanması gerekiyor. Sığınmaevlerinde süre şartının kaldırılması, vakaların durumlarına göre ayrıştırılarak kalması, aynı zamanda sığınmaevi sayısının artması, sığınmaevine gitmek zorunda kalan çocuklu kadınlar için özel alanlar ve çocuklar için sağlıklı yaşam koşulları oluşturulması gerekiyor. Sığınmaevinden sonrası için kadınların hem korunma hem de barınma sorunlarının çözülmesi ve iş, barınma, kreş gibi konularda önceliğin sığınmaevinde kalmış kadınlara verilmesi de yapılması gerekenler arasında yer alıyor.

'Ben Ülker, diriyim şimdilik...'

İrem ERDEM
İstanbul

Ülker Abla çaresizliğin, güven-sizliğin, hayatta kalmanın romanı. İçinde, konuştuğça içimizde bambaşka noktalara değen, bazı yaraları kanatan konular var. Yeldeğirmeni Ekmeç ve Gül ekibi olarak okuduğumuz, Seray Şahiner'den Ülker Abla, tek bir konuyu ele alıyor gibi görünse de birçok konunun ustalıkla işlendiği bir eser.

Ülker Abla'nın hikayesini okuyup üzerine konuşurken hem güldük hem burkulduk. Başına gelen her musibetten bir nükte çıkarmayı başaran bir kadın Ülker Abla. Yıllardır gördüğü koca şiddetinden, oğlunun askere gitmesiyle kaçan ancak sığınacak bir yer bulamayınca hastaneyi evi yapan Ülker Abla; yaşamaktan değil, diri olmaktan bahsediyor sık sık. Yaşamak ile diri olmanın arasındaki farkı düşünüyor bize.

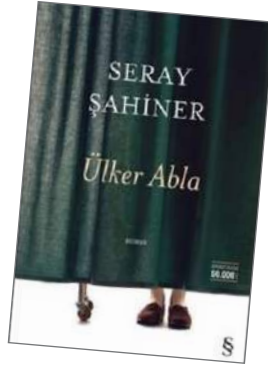
Zeki, çalışkan, kimseye minnet etmeyen, kimseye acımayan ve kendisine de acınmasını istemeyen, bir miktar deli ama dik duruşundan asla ödün vermeyen bir kadın Ülker Abla. Kocasını tarafından bulunmaktan çok korkan, askerdeki oğlunun iyiliğini isteyen, onun kendi yüzünden elini kana bulamasından endişelenen, dostluğa aç, sevmeye hazır, yaralı ve ürkek bir kadın aynı zamanda.

Roman boyunca Ülker Abla'da hissettiğimiz üç temel korku var: Diri kalmamak, kimliğinin kayıt altına alınması ve tecavüze uğramak. Romanda koca ortaya çıkmıyor ama Ülker Abla için hep bir tehdit unsuru. Bugün, kadınlar olarak büyük tehlikelerle karşılaşsak bile o tehlikeyi hesaba katma hali aslında sorunun kendisi. Taksiti biniğimizde plakasını arkadaşımıza gönderiyoruz, eve yemek sipariş ettiğimizde evde biri daha varmış gibi yapıyoruz. Sürekli tetikte olma hali. Bu hali en iyi kadınlar bilir.

Eser; sığınmaevleri, kayıt dışı çalıştırılan işçiler, cinsiyet rolleri gibi birçok konuya değiniyor. Barınma, sağlık, eğitim hizmetlerini sağlamak gibi sorumlulukları dururken hak aradığımızda karşımıza dikilen devletin romandaki rolü de manidar. Ülker Abla kocasından şiddet görüp polise, savcıya gittiğinde onun güvenlik, barınma gibi en temel ihtiyaçlarına cevap vermeyen devleti, son sahnede sokakta kimliğini sorgulayan polisle görüyoruz.

Kitap namus kavramına, küfürlerle ve diyaloglardaki don vurgusuyla yaklaşıyor. "Bu âlemden donun yoksa yaşatmazlar" diyor. Kadın olarak dünyaya geldiyse cehenneme ne gerek, dünya zaten kadınlar için cehennem.

Şimdilik diri olan kadınların hikayesi ile çevrili dört bir yanımız. Ülker Abla için, kendisi gibi başka bir kadın, Çiğdem onun en büyük umudu oluyor. Umuyorum bizlerin de birbirimizin umudu olduğumuz daha güçlü birlikliklere...

'Daha önce başarmıştım, tekrar başarırım'

ESKİ eşim M.S. ile 22 yaşında evlendim. Diyarbakır'ın köklü ailelerinden birindendi. Yıllarca şiddetine maruz kaldım. Sadece psikolojik olarak değil bedensel olarak da devam eden acımasız işkencelerine... "Peki neden kaçmıyordun?" diyen çok kişi oldu. Çünkü nefes alma sebebin; çocuklarım vardı.

Bir gece M.S şiddet uygulamıştı bana. En büyük oğlum 9 yaşındaydı o zaman, şahit oldu yaşadığıma. Sabah oğlum, "Bu ne biçim babadır? Neden gitmiyorsun, boşanmıyorsun" dedi bana. Gidersen onları benden alacaklarını söylediğimde, "Anne git ben her şeyi biliyorum, kardeşlerime bakırım. Büyüdük mü onları da alır gelirim yanına" demişti.

'OĞLUM GÜÇ VERDİ'

Tek korkum bu değildi. M.S. ve ailesinde töre vardı ve boşanma yoktu. Bunu yapacak kadının cezası kesindi ve ölümdü. Ama 9 yaşındaki oğlum o kadar güç verdi ki o an karar verdim. Çıkıp geldim önce kardeşimin yanına. Kan bağımlı olan bütün kadınlar ağlıyordu. Kuzenim bana "Abla seni öldürecekler" dedi. Bunların farkındaydım, bir kadın ne yaşama ki öleceğini bile bile böyle bir karar alır?

Bir tekstilde ortacı olarak ise başladım. Kredi çekip bir gece kondu tuttum. Taksitle ikinci el birkaç parça eşya aldım. En küçük oğlum 5 aylık. Tanımadığım komşuma bakıcılık yapmasını söylemişim. Düzenim kuruluyordu, kurdum da. Çok mutluydum, huzurluydum. Bir yıl içinde her şey yoluna girmişti. Velayet davası açmıştım, kredi çekip avukat tutmuşum. Ancak avukatım karşı tarafa işbirliği yaptı. Çok zor bir velayet davasıydı, yeni avukat tutacak param da yoktu. Kendi savunmamı kendim yaptım. Video, resim; yıllardır topladığım bütün kanıtlarımla ve kazandım, vazgeçemedim.

'ÜMİTSİZ DEĞİLİM'

Sonra Kovide yakalandım. Aylarca hastanede yattım. Hiç

kimsenin desteği olmadı. Çocuklarım komşuda kaldı bir ay. Ama çaresizlik öyle bir şey ki zorluklarla aldığım çocuklarımı kendi rızamla babalarına verdim. Tedavim 1 yıldan fazla sürdü. Bu süreçte ikna etti beni, "Tekrar gel, sadece annelik yap" diye. Kabul ettim. Gerçi başka seçeneğim de yoktu. Hastalık çok ağırdı ve hasar bıraktı bende. Döndükten sonra cehennemim dibini yaşattı bana. Polisten yardım istedim ve ŞÖNİM'e ait bir yerde 6 ay kaldık çocuklarımla. Erkek çocuklarının yaş sınırı vardı. Oğlumun sevgi evine yerleşireceklerdi. Kabul etmedim ve derhal çıkış kararı aldım.

Çocuklarımla iki gün sokakta kaldık.

Kredi çekip bir ev tuttum. İniş çıkışlarla bir düzen kurdum. Ama yaşadığım travmadan ötürü erkeklerle bir temas sıkıntım olmuştu, atak geçiriyordum. Otobüse dahi binemiyordum. Bütün erkekleri M.S. gibi görüyordum. Bir avukatla tanıştık, bana destek olup davalarımı üstlenmişti. Zamanla kardeş gibi olduk ve bana neden tedavi olmadığımı sordu.

Tedavi görmeye başlamıştım, gün geçtikçe

daha iyi oluyordum. Güzellik uzmanı olmaya karar verdim, 2 yıllık harika bir eğitimim oldu. Küçük oğlum kreşe, büyüğü okula gitti. O kadar düzenli, güzel bir hayatımız olmuştu ki. Yıllarca gizlilik kararıyla yerimizi gizli tuttuk. 4 yıl M.S.'yi görmedim, sanki hayatımda öyle biri olmamış gibi. Unuttum, iyileştim.

Ama tekrar bir kaosu içinde buldum kendimi. Çocuklarımı yeniden aldılar. Çocuklarımı geri alma çabası verirken tekrar şiddete maruz kaldım, canımı zor kurtardım. Şimdi hayatımı düzene koymaya çalışıyorum. Kendimi toparlayınca yeniden çocuklarımı yanıma alacağım. Çok zorlu süreçler yaşadım ama ümitsiz değilim. Daha önce kurtulmayı başarmıştım, yine başarırım.

Melek ADANA

Fotoğraf: Ekmeç ve Gül

Fotoğraf: Ekmeç ve Gül

Cehennemini anlatmak için 5 dakika

8 YILLIK sıkıntılı bir evlilik sonrasında ayrılma kararı alınca eşim tarafından 7 yerimden bıçaklandım. 22 gün hastanede evlatlarım için hayata tutundum.

Boşanma tam 3 yıl sürdü. O kadar fizyolojik ve psikolojik travma sonrasında her mahkeme bana tekrar tekrar eziyet oldu. Hakime Hanım'a beni dinlemesi, anlaması için yalvardım, söz istedim. Ama sadece 5 dakika verdiler. Onca yaşananları anlatmak için yeter miydi o süre?

Hep susturulan, evlatları ile tehdit edilen, dayak yiyen kadınlar mahkemede kendini ifade etme fırsatı bulacak sanıyor, "Haykıracağım, anlatacağım her şeyi" diyor. Ama mahkemeler, "Sadece şahitler önemli bizim için" diyor. Peki soruyorum size; hangi kadın yaşadığı ağırlığı, kötülükleri anlatabil-

miş oluyor?

Asıl sorunumuz kadını duymamak ve anlamamak. Benim boşanma sürecim beni çok yıprattı, buraya yazamayacağım şekilde çok hem de. Karar karşı taraftan istinafa taşındığı için halen soyadım değişmedi, kendi soyadımı geri alamadım. Çocuklarımın gözü önünde canımı almaya kalkan bir adamın soyadını taşımak istemiyorum. Soyadı onların olduğu sürece benim gibileri halen kendi malı, kendi kadını gibi görüp üzerimizde hak iddia ediyorlar.

Bunları düzeltmek yetkililerin elinde. Bizi korkutan, canımızı kanatan kişilerden bizi tamamen kurtarın. Bize korkmadan da yaşanabileceğini gösterin.

Dilek ADANA

Gülistan Li Kû Ye?

Fotoğraf: Evrensel

Gülistan Doku nerede sorusunun cevabını kadınların ısrarla sürdürdükleri mücadele verecek.

Serpil BERK Dersim

Dersim'de 5 Ocak 2020 tarihinden itibaren kendisinden haber alınamayan Munzur Üniversitesi öğrencisi Gülistan Doku, dört yıldır kayıp. Geçen dört yılda "Gülistan Doku nerede?" sorusu cevapsız kaldı, yürütülen soruşturmada herhangi bir ilerleme sağlanamadı.

Zainal Abarakov ismini hepimiz ezberledik fakat yeterli bir soruşturma yürütülmediği için baş şüphelinin doğru düzgün ifadesi dahi alınmadı. Zainal Abarakov etkili bir soruşturma sürecine tâbi tutulsaydı biz bugün Gülistan' a ne olduğuna dair ısrarlı sorularımıza cevap alabilirdik.

GÜVENLİK ÖNLEMLERİ KADINLARI DEĞİL KOLLUĞU KORUYOR

Dersim küçük, diğer bölge illeri gibi yoğun güvenlik önlemlerinin alındığı, her yerin kamerayla izlendiği bir kent. Böyle bir kentte, dört yıldır Gülistan' a ne olduğunu öğrenemiyoruz bir türlü. Gülistan'ın ailesine "Kızınızı bulacağız" diye verilen sözler tutulmadı. Bugün medyaya yansıyan, dosyada yeni gelişme diye anlatılan her şey aslında başından beri dosyada olan şeyler.

Bölge illerinde taciz, tecavüz ve istismar vakalarının altından güvenlik mensuplarının çıkması, Zainal Abarakov' un üvey babasının da "dokunulmayan" bir güvenlik mensubu olma-

sı; güvenlikçi politikaların neleri örtmek için kullanıldığının bir göstergesi. Bunca önlem biz kadınları korumuyor ne yazık ki.

Gülistan bulunmak istenseydi şayet dört yılda çoktan bulunurdu. Devam eden bu süreç akıllara şu soruyu getiriyor ister istemez: Gülistan bulunmak istenmiyor, peki neden?

KARANLIĞI KADINLAR AYDINLATACAK

Baş şüpheli Zainal Abarakov ve ailesinin dahil olduğu -bu kentte epeydir dile getirilen- kirli ilişkiler ağı, bunun sorgulanması durumunda ortaya çıkacak gerçekler akla ilk gelen sebeplerden.

Gülistan bu ilişki ağına dair herhangi bir şey mi tanıklık etti, bu dört yıldır bulunmamasının nedenlerinden biri mi? Zainal nasıl bir ağır parçası ki dokunulamıyor? Yıllardır süren bu karanlık, kentte yaşayan herkesin aklına bunun gibi soruları getiriyor.

Bizi tedirginliğe sürükleyen bu karanlık süreci, tüm kirli yanlarıyla ortaya sermeye çalışan ise kadınların ısrarlı mücadelesi oldu. Bu süreçte kentte yaşayan hiçbir kadının kendini yalnız hissetmemesinin, kadınlara karşı atılacak her adımın geriye tepmesinin sebebi yıllardır kadınların inatla yürüttükleri mücadeleydi. Kadınların verdiği mücadele olmasaydı Gülistan'ın adını dahi bilmeyecekti pek çoğumuz. Hepimiz biliyoruz ki kolluğu ve yargısıyla hakim güçler Gülistan'a ne olduğuna dair soruya cevap vermiyor, mekanizmaları işletmek istemiyor. Gülistan Doku nerede sorusunun cevabını kadınların ısrarla sürdürdükleri mücadele verecek.

**Gülistan Nerede?*

Devlet, çocuğu şiddet dolu aileye terk etti

İlknur HAYLAZ Esenyalı-İstanbul

MERVE 14 yaşında. Bu sefer 5'inci kez polise gitmek yerine Esenyalı Kadın Dayanışma Derneğine sığındı. Çünkü her evden kaçtığına babasına geri verildiğini ve daha büyük bir şiddete uğradığını söyledi. 14 yaşındaki bir kız çocuğuna göre ağır bir travma yarattığı her halinden belliydi.

Annesi Merve'yi terk etmiş. Babası da başka bir kadınla evlenmiş, şiddet bu süreçte başlamış. Okula gittiğinde birkaç saat şiddet görmediği için seviniyor. 8'inci sınıfı bitirdiğinde ailesi onu okuldan almış. Üvey kardeşleri gibi okula gitmek istediğini söylüyor Merve. Okul olmasa da işe göndermelerini istemiş ailesinden ama ona da izin vermemişler. En ufak şeyde kendisine şiddet uyguladıklarını anlatıyor Merve, "Instagram hesabı açtım yakın arkadaşım ile konuşabilmek için. Onu öğrendiler. Döveceklerdi, evden kaçtım. Bu sefer polise gitmek istemiyorum. Babamı arayıp beni babama geri veriyorlar" dediğinde hepimizin tüyleri diken diken oldu.

POLİS, OKUL, DEVLET; ÇOCUĞU İHMAL ETTİ

Sadece terlik ve eşofmanlarıyla kaçarak gelmiş. Kafasındaki bandanası dikkatimi çekti. Güzel bir dille "Bandanan ne güzelmiş" dediğimde Merve, "Saçım eve dökülür diye üvey annem ve babam saçlarımı makine ile kestiler. O yüzden takıyorum, utaniyorum" diyor.

Evden kaçıp hemen yakın arkadaşına gitmiş. Yakın arkadaşıda da 14 yaşında bir kız çocuğu. Annesinin arkadaşları konuşurken duymuş derneği. Hemen Instagram'dan dernek

sayfamıza mesaj atarak bize ulaşımlar.

Tam 4 kere sosyal hizmetleri, 2 kere de polisleri aradık, 5-6 saatlik bir mesaiyle karşılaştık. Cevap hep aynı: "İşleminiz kayıt altında, hemen halledeceğiz. Lütfen bekleyin." Akşam saat 8'e kadar beklemek öfkelenirdi bir kez daha kadınları. Polisler aradıktan 2 saat sonra geldiler. Polisler Merve'yi çocuk şubeye götüreceklerini sonrasında yurt için işlem başlatacaklarını söylediklerinde Merve, "Abla beni göndermeyin" diye ağlayarak arkamıza saklandı.

Merve'in akıbetini, ne okulu ne polis ne de devlet takip etmiş. İktidarın o çok övdüğü aileye terk edilmiş Merve. Ancak ne yaşadığını duyuracak, kendisine destek olacak kadınlara ulaşmasıyla Merve'in hikayesini anlatabildik bugün. Ancak bu sorun sadece Merve'in sorunu değil. Ülkenin dört bir yanı devletin görmezden geldiği, terk ettiği ve dayanışma ile sesini duyurmaya ihtiyacı olan nice kız çocuğu ve kadınla dolu.

EĞİTİME BÜTÇE DARALDIKÇA EĞİTİME ERİŞİM AZALYOR

Her geçen yıl bütçeden eğitime ayrılan pay azaldıkça çocukların eğitime erişiminin önünde de yeni engeller doğuyor. Kız çocukları bu koşullarda eğitimden uzaklaştırılan ana kesimi oluşturuyor.

Türkiye'de 2022'de MEB bütçesinin merkezi yönetim bütçesine oranı yüzde 10,79 iken, 2023 bütçesi ile bu oran yüzde 9,64'e geriledi. İstatistikler, toplamda 1,5 milyonu aşkın kız çocuğunun eğitimin dışında bırakıldığını gösterdi. Yoksulluğun artmasıyla çocuklar "evliliğe" ya da işçiliğe mahkum edildi.

Fotoğraf: Serra Akcan / csgorselarsiv.org

Tarikat karanlığına çevrilen mercek

Başak ÖZER

Fox TV’de yayınlanan Kızıl Goncalar dizisi, ilk bölümüyle Pandora’nın kutusu açılmışçasına ortalığı ayağa kaldırdı. Dizinin ilk bölümünün ardından KADEM ve İsmailağa Cemaati’nden açıklamalar peş peşe geldi. İsmailağa Cemaati “İslam’ın hükümleri ve değerleriyle hayattan çıkarılmasına yönelik çalışmaların başlatıldığı sürecin bir parçası” olarak diziyi ele alırken KADEM, “toplumun milli ve manevi değerlerini yıpratmaya yönelik hamle” diye ifade etti. Söz konusu dizinin afişleri, Şişli’de saldırıya uğradı, dizinin çekim yeri izinleri bir bir iptal edildi, set çalışanları güvenlik endişesi ile ek tedbirler almak zorunda kaldı. Tepki gösteren her kesim dizinin yayından kaldırılması için RTÜK’e çağrıda bulundu. RTÜK Başkanı ise Şikayetlerin titizlikle kayıt altına alınacağı açıklamasında bulundu ve son olarak diziyi “toplumun milli ve manevi değerlerine aykırılık”tan yüzde 3 para ve 2 kez programı durdurma cezası verdi.

Peki her geçen gün üzerinde polemik çıkan dizi neden bu kadar hedef haline geldi?

KIZIL GONCALAR’IN GÖR DEDİĞİ...

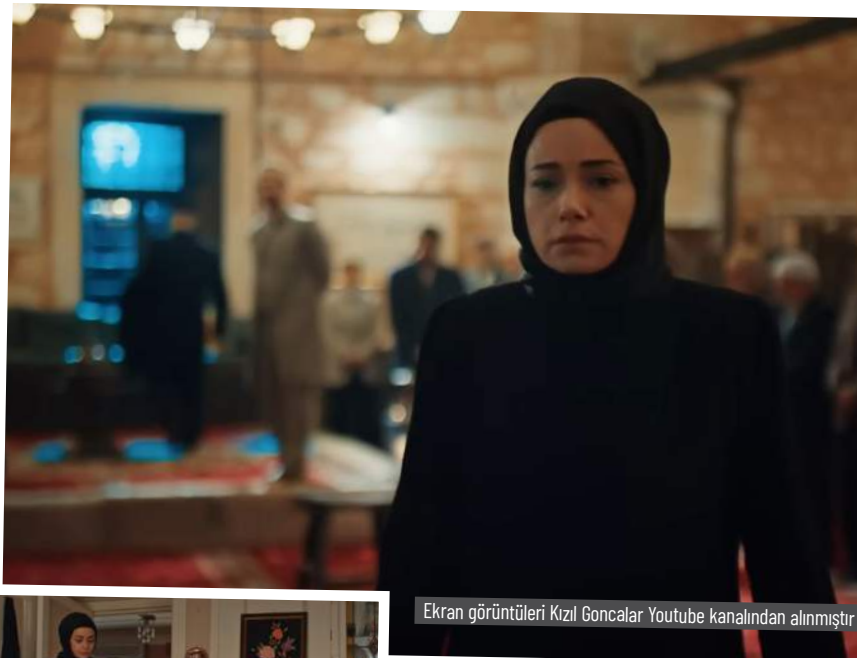
Dizi künyesinde, seküler bir yaşam tarzını benimseyen Levent (Özcan Deniz) ile dini tarikat içinde yer alan Meryem’in (Özgü Namal) kaderlerinin keşişmesini konu alıyor. Dizinin hikayesinde de belirtildiği üzere farklı inanç biçimlerine sahip olan iki karakterin evlatları söz konusu olduğunda anne ve baba olmanın birleştirici gücüne dikkat çekmek isteniyor.

Kızıl Goncalar’ın hikayesi, “faniler” adlı bir tarikatın mensubu bir ailenin deprem sonrası memleketlerinin yaşanılmayacak durumda olması ile müridi oldukları tarikatın onlara sağladıkları “imkân” sayesinde farklı bir şehirde hayatlarını sürdürmeye çalışmaları ile başlıyor. Başka bir ifade ile dizideki hikâyenin başlangıç noktası; tarikatlara ya da cemaat gibi topluluklara bireylerin neden ihtiyaç duyabileceği üzerinden ilerliyor.

Aile deprem sonrası memlekette barınamayacak, ekmeğe dahi ulaşamayacak duruma gelmiş. Sıkı bir

Kızıl Goncalar

‘Kızıl Goncalar, dini ya da dindar kesimi değil, tarikatların dini bir kılıf haline getirerek insanları kendilerine nasıl muhtaç bıraktığını ele alıyor.’

Ekran görüntüleri Kızıl Goncalar Youtube kanalından alınmıştır

tarikat mensubu olmanın yanı sıra sadist ve mazoşist karakter özelliklerine sahip Naim, küçük bir kız çocuğu iken zorla evlendirilmek zorunda kalmış eşi Meryem ve eğitimine devam etmek isteyen ancak babasının ve mensubu olduğu tarikatın engelleri ile eğitim hayatına devam edemeyen kızları Zeynep faniler tarikatının sağladığı imkanla farklı bir şehre geliyor.

Söz konusu dizide yıllar önce ailenin ikiz bebeklerinden biri öldüğü sanılarak hastaneye bırakılırken, Meryem hastane sonrası dönüş yolunda bir bebeğinin daha olduğunu öğreniyor. Hastanede doktorluk yapan Levent ve eşi buldukları bebeğe kendilerinin daha iyi bir gelecek sunabileceği iddiası ile el koyuyorlar. İkizlerden biri zekası ve yeteneklerine rağmen tarikat engeline takılıp okula gidemezken, diğeri seküler ailenin elinde “proje ço-

cuk” olarak yetişiyor.

HAFIZALAR TAZELENDİ

Hikayenin depremden sonra göç ile başlaması bizlere hafızalarımızda hâlâ taze olan 6 Şubat depremi sonrası yaşananları hatırlatıyor. Doğal afet sonrası elindeki imkanları vatandaşlarını kurtarmak için seferber etmeyen hükümetin, “Kız Kardeşlik Köprüsü”nü nasıl engellediğine ve tüm bunlar yaşanırken tarikatların deprem bölgelerinde ellerini kollarını sallaya sallaya nasıl rahatça dolaşabildiğini, insanlara “sabır”, “şükür”, “kader” propagandaları yaptığını şahit olduk. Deprem sonrası çocuklarını “başlarında bari bir çatı olsun” umuduyla tarikat yurtlarına bırakmak zorunda kalan yoksul aileleri de hatırlayalım. Aslında bu dizi, yakın dönem yaşadıklarımızı yeniden hatırlattı...

Öte yandan dizi tarikatların içerisinde yer alan sosyal ve ekonomik organizasyona da değiniyor. Tarikat, aileye barınmaları için bir yer, kirayı ödeyebilmek için iş buluyor. Tarikatların kendi içerisinde yer alan ekonomik menfaat ilişkileri

çerçevesinde kurulan “bağlılık” unsuruna da değiniyor dizi. Ve bu bağlılığın içine rant, daha fazla kâr etme hırsı girince pek çok şeyin nasıl sümenaltı edildiğini izliyoruz dizide. Bugün yoksulluk derinleşirken, cemaatlerin çaresizlikten nasıl faydalandıklarının da başka bir yüzü bu.

Söz konusu dizide, sağlık kurumu üzerinden devlete ait resmî kurumlarda tarikatların nasıl palazlandığını da izliyoruz. Tarikat yetkililerin devlete ait kurumlarında nasıl tanıdığı bilindiği, “ricalarının” geçtiği “kırılmayan” kişiler olduğuna değinmekle kalmıyor dizi. Emniyette rica üzerine bırakılan tarikat mensupları da devlet kurumlarında tarikatların gizli eline işaret ediyor.

TARİKATLARA NE DOKUNDU?

Dizinin tepki çeken sahnelerinden biri kız çocuklarının, Kur’an okurken bir anda heyecanlanıp etrafta koşuşturmaya başlamaları ve Kur’anı bölmeleri sonucu kendilerine eğitimi veren hocanın şiddet uygulaması olmuştur.

KADEM ve tepki gösteren diğer topluluklar o küçük kız çocuklarının neden eğitimlerine devam etmediğini deşmeden salt şiddet sahnelerini eleştiriyor. Aslında bahsettiğimiz kurumlar, diziyi ayakları yere dahi değmeyen küçük kız çocuklarının eğitim haklarının elinden alınması ve zorla evlendirilmesi üzerinden değil, dini medresede hocaları tarafından uygulanan şiddeti teşhir ettiği için eleştiriyor.

Çocuk yaşta evlilik başta olmak üzere; kadınların sadece tarikat içinde yar alan dini eğitimlere gitmek zorunda olması, imam hatip liselelerinde dahi okula gitme imkanlarının olmaması, tarikatı çiğneyip eğitime devam eden kadınların söz konusu cemaatten dışlanması bu “hayali” tarikatta işleniyor. Kaldı ki bu hayali tarikata ihtiyaç bile kalmadan ülkede sadece çocuk yaşta zorla evlendirme ya da küçük yaşta çocuklara yönelik şiddetin verileri ortada.

Dizi dini ya da dindar kesimi değil, tarikatların dini bir kılıf haline getirilerek insanları kendilerine nasıl muhtaç bıraktığını ele alıyor. Bu noktada KADEM’in yaptığı açıklamaya istinaden biz de buradan soralım; sahi neden tüm “kötülükler” tarikatlarda ya da yasa dışı dini eğitim adı altındaki kaçak yapılarda gerçekleşiyor?

CEVİZLİBAĞ KYK'DA ÖĞRENCİ TEMSİLCİLİĞİ DENEYİMİ: Kazanımımız birbirimize güvenebilmemiz oldu

ZEREN Ertaş'ın Aydın KYK Güzelhisar Kız Öğrenci Yurdu'nda asansör faciası sonucu hayatını kaybetmesi üzerine ülkenin dört bir yanındaki yurtlarda öğrencilerin tepkileri yükseldi. Kimi yurttaki öğrenciler kitleler halinde yürüyüşler yaptı, kiminde ise odalarda ışıklar açılıp kapatılarak eylemler gerçekleşti. Benim de barındığım İstanbul Cevizlibağ Atatürk Kız Öğrenci Yurdu'nda ise Zeren'in ölümü büyük yankı uyandırdı. Hepimiz Zeren'in ölümünü derinden hissetmiştik. Hem bir sıra arkadaşımızı kaybetmemizin acısı hem de 5 bin kişilik yurdumuzda bile sürekli asansörlerin bozulması içimizde bir öfke yumağı oluşturdu.

İDAREDEN MENFAATÇI YAKLAŞIM

Bu mesele gündemimize gelmişken bir sıra arkadaşımız daha ihmale kurban gitmesin diye bir öğrenci temsilciliği kurma kararı aldık. Bu karara yurt idaresi ilk başta olumlu yaklaşırsa da ardından çeşitli bahanelerle geri adım attı. İlk başta temsilcilik kurma çabamıza ortakmış gibi görünün yurt idaresi, zaman ilerledikçe böyle bir şeyin mümkün olmayacağını, zaten Bakanlığın temsilcilikçe dair çalışmalarının olduğunu söyledi. Bizler yurt idaresinin yurttaki hareketi sönümlendirmek niyetiyle bizimle uzlaştığının farkındaydık. İdarenin kararından dönmesi bizi şaşırtmadığı gibi çalışmamızın da önüne geçemedi.

Şimdi Zeren'in ölümü üzerinden neredeyse 2 ay geçti. Hâlâ ülkenin dört bir yanındaki yurtlardan asansörlerin bozulduğuna, düştüğüne ilişkin haberler geliyor. Aynı şekilde bizim yurdumuzdaki asansörler de güvenli değil. İdare asansörlere QR kod koyduğunu, sürekli kontrol edildiğini söylese de inanmıyoruz. Çünkü bizler bu asansörlerin denetimlerinin özel şirketler

tarafından yapıldığını, bilim ve meslek odası olan TMMOB'un asansörleri kontrol etmesine izin verilmediğini biliyoruz. Üstelik yurttaki sorunlarımız bununla da ibaret değil. Yemekler yağ içinde, temizlikler personel eksikliği nedeniyle yapılmıyor, bir personel birden çok işle uğraşmak zorunda kalıyor, çamaşır makineleri yeterli değil, hepimiz çalışmak zorunda olmamıza rağmen gece 23.00'dan sonra yurda girmemiz yasaklanıyor ve dahası.

'KAPI KAPI DOLAŞARAK TEMSİLCİLİĞİ ANLATTIK'

Tüm bu sorunların karşısında Zeren'in ardından yaptığımız eylemden de güç alarak öğrenci temsilciliği kurma kararımızdan vazgeçmedik. Fırlı bir öğrenci temsilciliği oluşturduk. Öğrenci temsilciliğinde yer alan arkadaşlarımızla yurttaki sorunlar üzerine sık sık tartıştık. Tüm bu tartışmaların ardından her bir arkadaşımız sorumluluk aldı.

Aldığımız kararlar doğrultusunda kapı kapı dolaşarak arkadaşlarımıza öğrenci temsilciliğini anlattık. Bu sırada yasal haklarımızı daha iyi öğrendik. Bazı arkadaşlarımız yurt yönetmeliğini okuyup bizleri bilgilendirdi, bazı arkadaşlarımız diğer öğrencilere de bilgi vermek için bildiriler yazdı. Aynı zamanda oda arkadaşlarımızdan başlayarak aynı çatı altında barındığımız arkadaşlarımızın sorunlarından ve şikâyetlerinden haberdar olmaya çalıştık. Daha önce bireysel olarak birçok arkadaşımızın katılmayı talep ettiği, ancak belirli öğrenciler dışında kimsenin katılmadığı il genelinde yapılan KYK yemek toplantısına öğrenci temsilcisi olarak katılabildik. O toplantı öğrencilerin sorunlarını çözecek bir toplantı olmasa da katılabilmemizin nedeninin bir harekete dayanan temsilcilik oluşumu olduğunun bilincindeyiz.

'ÖRGÜTLENMENİN GEREKLİLİĞİNİ ANLADIK'

Zeren'in ardından yaşanan bu olaylar bizlere güçlü birer deneyim olurken birbirimizden haberdar olmanın ne kadar önemli olduğunu gördük. Bu vesileyle hem yurttaki sorunları konuşuyor hem de kendi hayatlarımızı paylaşıyoruz.

Mücadelemiz henüz bitmedi elbette. Ancak öğrencilerin birbirine güvenemediği, yurt dışı hayallerinin gündendüne arttığı bu dönemde belki de en büyük kazanımımız birbirimize güvenebilmemiz ve örgütlenmenin gerekliliğini anlamamız oldu.

Cevizlibağ KYK yurdundan bir öğrenci

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

KAMPÜS İÇİNDE ERKEK ÖĞRENCİ OLMAMASI MI GÜVENLİĞİ SAĞLAYACAK!

MANİSA Celal Bayar Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğrencisiyim. Muradiye KYK Kız Öğrenci Yurdu'nda kalıyorum. Bu dönem bir eylem dalgası ile anılan KYK yurtlarının birçoğunda olduğu gibi bizim yurdumuzun da birçok sorun var.

Kampüs içindeki erkek yurduyla kampüs yolundaki kız yurdu yer değiştirdi ve kız yurdu kampüsün içine taşındı. Bu yer değişikliğinin ardından belirli bir saatten sonra kampüs içinde erkek öğrencilerin olmaması yönünde rektörlüğümüzce bir kural çıktı. Bizim güvenliğimizin böyle sağlanacağını düşünmek hiç sağlıklı gelmiyor bana.

Yurda giriş çıkış saatlerinde tutarsızlık söz konusu. Yurdun kendi sisteminde sorun olduğu zaman diliminde izin almadan birçok öğrenci bir haftayı aşkın süreler bile izinsiz yurttan kalmadığı oluyor. Öte yandan yurdun son giriş saatinden on dakika bile geç kalan birçok arkadaşımız hakkında tutanak tutuluyor. Kütüphanede ders çalıştığı için son giriş saatinden sonra yurda girebilen öğrencilerin ders çalışmasının bahane olduğu düşünülüp kütüphane kapanış saati yurdun son giriş saatiyle aynı yapıldı. Bu da kütüphaneden yaralanmamızın önüne geçiyor.

YEMEKLERDEN KURT ÇIKIYOR

Bir diğer sorun ise yemekler. Yemeklerin kalitesi gerçekten çok kötü ve öğrencilerin dışarıdan yemek yemeye parası yetiştiriyor. Hepsini yağlı, tatsız ve hijyenik değil. Birçok kez yemeğimize sinek, kurt gibi şeyler çıktı. Bu yemeklerin fotoğrafını çekip yönetime gösterdiğimizde ise "Bu sorunu çözeceğiz" deyip fotoğrafları silmemizi istediler. Hazırlanan yemek miktarı yetersiz olduğu için yemekhanede dakikalarca sıra bekliyoruz ve çoğu öğrenci kahvaltı sırası beklerken derse geç kalacağı için kahvaltı yapmadan okula gitmek zorunda kalıyor. Tüm bu sorunlar hakkında yapılan bir toplantıda arkadaşlarımız şikâyetlerini dile getirdi ama bu sorunları dikkate alan olmadı. Toplantıda söz alıp sorunları dile getirenler susturuldu.

ÜÇ GÜN EYLEM YAPTIK

Aydın'da Güzelhisar KYK yurdunda Zeren'in asansör faciasından ölümünden sonrası biz tepkimizi göstermek için yurttan aşağı indik. Üç gün üst üste kampüsün içindeki tüm yurtlarda eylem yaptık. Çünkü aynı asansör sorunu bizde de var. Yaptığımız eylemleri durdurmaktan ve susturmaktan başka hiçbir şey yapılmadı. Ancak bu süreç sorunlarımıza tepki gösterebilmemiz için bize deneyim oldu.

Manisa KYK yurdundan bir öğrenci

PARASIZ BARINMA VE
GÜVENLİ YURTLAR
İSTİYORUZ!!!

ekmek ve gül

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

‘Umutsuzluğun beni sardığı dönemde mücadeleyi buldum’

Merhaba Ekmek ve Gül okurları, Genç bir kadın olarak umudumun gitgide azaldığı bir süreçteyim. Bekar biri olarak daha önceden çok gezirdim, konserlere giderdim ama şimdi bunların hiçbirini yapamıyorum ki ailemle yaşıyorum. Buna rağmen hayat şartları beni bile zorluyor.

İçinde bulunduğumuz koşullar birçok kişinin emeğinin karşılığını bulamadığı, evine ekmek götürmek için birden fazla işte çalıştığı vahim bir tabloyu ortaya koyuyor. Geçtiğimiz günlerde asgari ücret belirlendi ve asgari ücretin belirlendiği süreçte komisyonadaki hiç kimse asgari ücretinin hangi şartlarda geçindiğini

bilmiyor ya da bilmek istemiyordu. Asgari ücrete yaptıkları zam ise daha ceplere girmeden eriyip gidecek.

Kadınları esnek çalışma modeliyle hem sosyal yaşamdan koparmaya çalışıyorlar hem tüm bakım yükünü kadının sırtına bindirmeye çalışıyorlar. Kadın evinde çalışsın, evdeki işleri yapsın, çocuklarına baksın hem de işiyle ilgilensin!

DERNEK İKİNCİ EVİMİZ

Tüm bu karamsarlığın içinde, Küçükçekmece Ekmek ve Gül Kadın Topluluğu ile tanıştım. Çeşitli etkinliklerde yan yana geldik. İlk zamanlar “Gitsem mi, gitmesem mi?”, işten çıkınca “Etkinliklere gitmeyip evde dinlensem mi?” diye düşünüyordum. Şimdi yorgunluktan bitkin düşmüş halde bile gidiyorum. Bir sü-

re sonra yaptığımız etkinlikleri bizim gibi yığın hisseden kadınlarla buluşturmak, mahallemizdeki kadınları da ayağa kaldırmak ve genişlemek için dernek kurmaya karar verdik. İyi ki de öyle yapmışız. Derneğimiz çok yeni olmasına rağmen hem geleni gidene çok hem de mahallede bilinmeye başladı. Orası artık bizim ikinci evimiz.

Bizim haklarımızı bizden başka kimse savunamaz. Geleceğimiz için mücadele etmek zorundayız. Derneğimizin ve yürüttüğümüz kadın çalışmalarının bize öğrettiği en önemli şey de bu.

Kader

Küçükçekmece Ekmek ve Gül Kadın Dayanışma Derneği

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

‘Anneniz size temizlik öğretmiyor mu?’

2023 yılı KYK’larda barınmaya çalışan biz öğrenciler için oldukça zor geçti. Zaten var olan yemek, temizlik, internet gibi sorunlar çözülmezken, deprem sürecinde eşyalarımızın çöp poşetlerine konularak depolara atılması, eşya almaya geldiğimiz süreçte saat sınırı koyarak çoğu kişi için eşyaların alınmasını imkânsız hale getirdi.

Bizler için bardağı taşıran son damla Aydın KYK’da kız kardeşimiz Zeren Ertaş’ın ölüm haberi oldu. Ülkenin dört bir yanından üstü örtülmeye çalışılmış ihmalleri öğrenci arkadaşlarımız belgelenmeye ve duyurmaya başladı. Protestolara katılan öğrenciler tehdit edildi.

Yurtlarda barınan kadın öğrenciler olarak sorunlarımız erkeklerle göre kat be kat daha fazla, örneğin giriş-çıkış saati uygulamaları. Mesela ben aile evinden döndüğüm akşam otobüs biletim olmasına rağmen bileti göstermeye fırsat bulamadan güvenliğim parmak sallamasına maruz kaldım. Bizlerin yurtlarında giriş saati uygulamasına 15 dakika opsiyon tanınmazken erkek öğrenciler istedikleri saate yurda girdiklerini söylüyorlar.

‘KIZLARIN ODASI BÖYLE OLMAZ!’

Odalarımız kontrol edilirken “Kızların odası böyle olmaz”, “Anneniz size temizlik öğretmiyor mu?” cümlelerine maruz kalıyoruz. Odalarımız haftada bir kere bile temizlenmezken kadın olduğumuz için idarenin yapması gereken iş üstümüze yükleniyor.

Genç kadınlar olarak ekonomik baskı ve ailelerimize rağmen kendi bağımsızlığımızı kazanma mücadelesi içindeyiz. Bizler eşit haklara sahip bir şekilde yurtlarda yargılanmadan barınmak istiyoruz.

KYK’da kalan bir kadın DENİZLİ

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

İŞÇİDEN, ezilenden yana tutum sergilemem gerekirken muhasebeci olmak işverenenden yana tutum sergilemeyi gerektirebiliyor. Hele ki bir de patron kurumsal olmayan aile şirketi veya küçük esnafsa, işçiye asgari ücreti bile çok görüyorsa, günlük 7 buçuk saatin üzerinde çalıştırmayı kar sayıyor ve hakkını da ödemek istemiyorsa, işçi işten ayrılırken tüm haklarını almak istediğinde nasıl ödemedi gönderebiliriz diye muhasebeciye soruyor ve en düşük maliyetle halletmeni bekliyorsa ve

Muhasebeciliğin yaşattığı çelişkiler

bunları yapmadığında kötü muhasebeci beceriksiz muhasebeci oluyorsan işte uykusuz geceler başlıyor. Bir yandan işinden olma korkusu bir yandan vicdanından olma korkusu...

Kadın muhasebeci olmaksızın doğum izninde bile veremeyen süreli ve cezalı olan beyannamelerin, gece seni ağlayarak uyandıran bebeğinden daha korkutucu ve

uykusuzluk verici olmasıdır. Cenazen mi var, bebeğin mi var, hasta mısın hiç devletin sorunu değil bunlar. Muhasebecinin bunlardan birini yaşıyor olmak nedeniyle görevini aksatma ihtimali yoktur. O beyanname süresinde ve doğru olarak verilecektir. Verilmediği takdirde gelen yüklü cezalar şirketin değil muhasebecinin cebinden kesilir. Beyannameler her ay

verilmektedir. Hiç bitmez. Hep tekrar eden yükümlülükler vardır ve sürekli yenileri eklenir. Sürekli tetikte olmak hiçbirini atlamamak ve unutmamak gerekir. Bu zorlukları 23 yıldır yaşıyorum. Hayat çelişkileriyle devam ediyor ve edecek her alanda olduğu gibi. Mesleğimizde denge taşlarını olabildiğince doğru oynatmaya çalışarak hem ezilenden yana olmak, hem de haklarımızı anlatmak nihai hedefimiz.

Muhasebeci bir kadın KOCAELİ

MENOPOZ SONRASI BAŞ BELASI:

URETRAL SENDROM

Hazal KARA
Ebe

“Kendini sıcak tutmadın ondan oldu!”

“Soğuk suda çıplak ayakla iş yapıyorsun!”

“Bu soğukta pantolonun altında tayt giymemekte diret bakalım!”

İdrar yolu enfeksiyonları, kadınların hayatının her döneminde karşısına çıkabiliyor ve bazen sebebi böylesi kulak arkası ettiğimiz telkinler olabiliyor. Bu enfeksiyonlar ağrı ve yanmalarla sıradan bir günü zehir etmeye yetebiliyor. Ancak idrar yolu enfeksiyonuna ait belirtiler her zaman vücudumuzda enfeksiyon olduğu anlamına gelmiyor ve bu belirtiler sebepsiz olarak tanımlanabiliyor. Peki sık idrara çıkma, idrar tutamama, yanma gibi şikâyetler gerçekten de sebepsiz olabilir mi?

Kadın sağlığı, bazen yalnızca üreme sağlığıyla sınırlandırılrsa da kadının anne karnındaki (intrauterin) dönemden yaşlılığına kadar olan tüm yaşam dönemlerini kapsıyor. Cinsel sağlık ve üreme sağlığıyla ilgili ihtiyaçları da yine tüm dönemlerini kapsayacak şekilde yaşam boyu sürmekte. Kadın hayatının devrelerinden biri de en az önemsenen ancak en çok bakıma ihtiyaç duyulan menopoza sonrası dönem. Çünkü kadınlar idrar yollarındaki şikâyetlerin sebepsiz olduğunu en çok bu dönemde duyuyorlar. Oysa bu durum sebepsiz değil ve menopoza sonrası dönemde üretral değişimlerden kaynaklı karşılıklı sıklıkla çıkan üretral sendromun bir sonucu.

Menopoza sonrası dönem, kadınlar için kemikte kitle kaybı (osteoporoz), ciltte bozulmalar, kardiyovasküler rahatsızlıklar, genital atrofi gibi birçok sorunla kendi başına başa çıkabilmek demek. Bu sorunlardan üretral sendromun asıl nedeni olan genital atrofi, menopoza sonra uzun süre estrogen uyarısı olmadığı için üreme organlarındaki gerileme ve küçülme demek. Uterus, vajina, vulva ve üretranın uzak kısmını kapsayan bu küçülme vulvada kaşıntı, ağrılı cinsel ilişki, sık idrara çıkma, uterus sarkması, idrar kaçırma ve kabızlıkla vücutta kendini belli ettiriyor.

Menopoza sonrası tıpkı üreme organları gibi değişikliğe uğrayan üretranın alt kısmı da kasılarak esnekliğini kaybediyor. İdrar yolu enfeksiyonuna benzer şikâyetlerle bir sağlık kuruluşuna başvuran kadından alınan idrar kültüründe bakteri üremesi görülmediğinde ise “postmenopozal üretral sendrom” tanısı konuyor. Ancak idrar kültüründe bakteri görülmemesi bize rahat bir nefes aldırmasın çünkü bu dönemde idrarda bakteri görülme oranı menopoza öncesine göre daha yüksek. Sebeplerinden biri ise üretral

Görseller: Freepik

TEDAVİSİ NASIL OLUYOR?

Postmenopozal üretral sendrom tedavisinde tanı konduktan sonra estrogen tedavisi uygulanabilir ancak hormon tedavisi hâlâ tartışılan bir konu olduğu için osteoporoz yönünden riskli olan kadınlar dışında sıklıkla tercih edilen bir tedavi yöntemi değil.

Bu sebeple menopoza sonrası dönemde karşımıza çıkacak sorunlarla en iyi baş etme yöntemi sağlıklı bakım planı oluşturmak. Sağlıklı bakımın ilk basamağı olan beslenmede meyve ve sebze ağırlıklı beslenerek vücut direncinin artırılması, karbonhidratlı ve yağlı besinlerden kaçınılması ve zeytinyağı tüketilmesi, D vitamini ve kalsiyum açısından zengin yağsız süt (kalsiyumla beraber fosfor düzeyini artıracak) için fazla alımından kaçınılmalıdır ve yoğurt, E vitamini için de ıspanak, buğday, soya fasulyesi tüketimi oldukça önemli. Ayrıca menopoza sonrası dönemde üriner sistem enfeksiyonlarına yatkın hale gelen vücudu korumak için sıvı alımı artırılmalı. Bol sıvı alımı idrarda bakteri gelişmesini önlerken bağırsak fonksiyonlarını da daha düzenli hale getiriyor.

açıklığın vajinal açıklığa yaklaşıp vajinal enfeksiyonun bulaşma riskinin artması. Bu durum her kadında farklı zaman aralıklarında ve farklı klinik belirtilerle seyredebiliyor. Menopoza sonraki 10 yıl içinde belli üreme hormonları (endojen estrogen) az miktarda salgılanmaya devam ettiği için genital atrofi belirtileri her kadında hemen görülmeyebilir.

Kaynak: Prof. Dr. Lale Taşkın, Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği

KEGEL EGZERSİZLERİ

Sağlıklı beslenmenin yanında düzenli yapılacak egzersizler de bakım planının önemli basamaklarından biri. Bu egzersizlerin başında kasları güçlendirdiği için Kegel egzersizleri gelir. Kegel egzersizleri düzenli yapıldığında idrar kaçırmanın ve uterus sarkmasının önüne geçer.

İdrarı durdurmak için sıkılan (Puba koksikal) kasların yeri saptandıktan sonra üç adım izlenir.

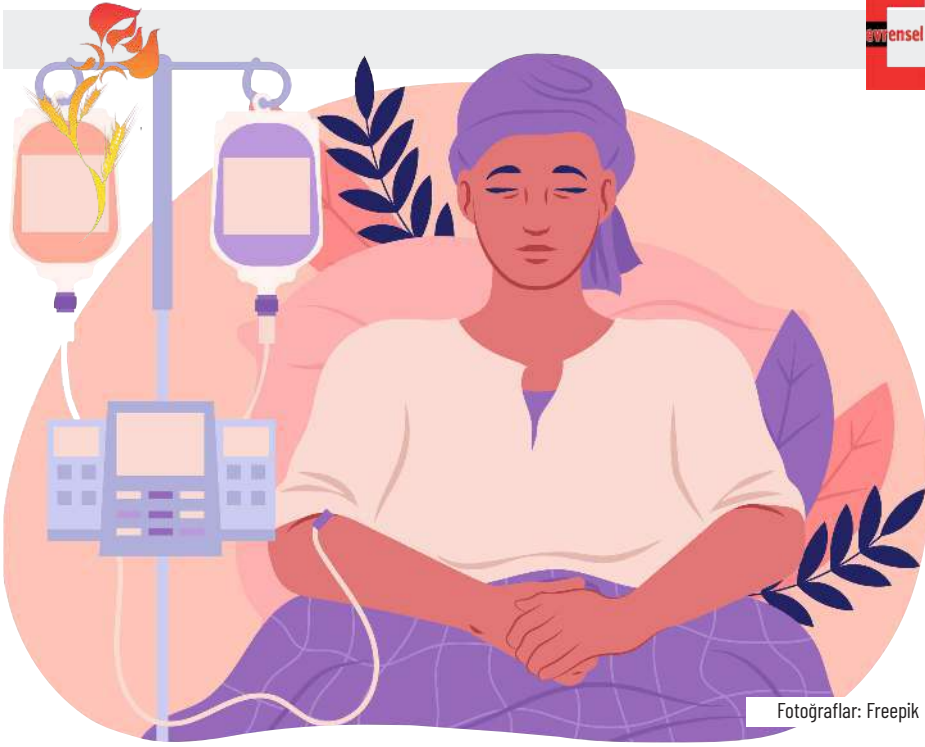
✓Yavaş: Kaslar sıkılı tutulur. Üçe kadar sayıp gevşetilir.

✓Hızlı: Kaslar mümkün olduğu kadar hızlı sıkılır ve gevşetilir.

✓İçe çekme-dışa itme egzersizleri: Vajinada var olduğu düşünülen suyu yukarı doğru emer gibi pelvik taban sıkılarak yukarı çekilir, sonra bu suyu itmeye çalışır gibi aşağı doğru hafif ıkmılır.

Bu egzersizler günde 6 kere her biri 15 saniyeden 15 tekrar halinde yapılabilir.

Fotoğraflar: Freepik

Ceplerimizi boşaltmadan

tedavi olmak

mümkün mü?

Sağlık kadar sağlık için verdiğim ücret(ler) de stresi tetikliyor:

Öykü Özögüt HEKİM
Kadıköy-İstanbul

Meme kanserinde erken teşhisin önemini sıklıkla duyuyoruz. Erken tanı için kontrol çok önemli ama elle yapılan meme kontrollerinden bahsetmiyorum. Düzenli aralıklarla genel cerrahiye gidilip muayene yapılmalı, ultrason ve mamografi ile kontrol sağlanmalı. Kadın sağlığına ayrılacak bütçe de burada mühim oluyor.

Kısa süre önce yaşadığım zorlu süreci sizlerle paylaşmak istiyorum. Sağ mememde belli belirsiz hissettiğim bir kitle ile paniğe kapılıp randevu almaya çalıştım. Randevu bulamama konusunda pek çoğumuz mağdur ve mustaribiz. En erken iki hafta sonraya randevu bulabildim. Daha fazla bu panikle yaşamamak için özel hastaneye gittim. Genel cerrahi muayene ücreti 900 lira. Oradan ultrasona yönlendirdiler bin lira. Özellikle tutarları belirtiyorum. Sağlık kadar sağlık için verdiğim ücret(ler) de stresi tetikliyor. Ultrason tanısından sonra biyopsi önerildi. 13 bin 900 lira. Daha yolun başındayken aldığım asgari ücretten arta kalan bin 100 liraydı. Bir çırpıda hemen ödeme yapamıyorsun tabii. Hastane kapısından kara kara düşünerek çıktım.

Araştırma hastanesine gitmeliydim

ama muayene randevusu bulamazken diğer tetkikler için aylarca beklemek gerekiyordu. Bu süreç içinde işler daha kötüye gidebilir endişesiyle geri dönerek biyopsi yaptırıldı. Kesin teşhis konulduktan sonra MR ve PET CT yaptırıldı o da 15 bin lira civarı. Bu süreçte devlet hastanesinden aldığım randevu günü ancak gelebildi. Kalabalıktan adım atılacak yer yok. Hastane seçmek için karar vermek üzere geri döndüm. Birkaç gün üstesinden nasıl gelebiliriz diye düşünerek karar verdik. Kanser hastalarına destekli başka özel bir hastaneye gittik. 6 ay sürecek kemoterapi maliyeti, muayene ücreti ile 15 bin lira tutarındaki paketi satın aldık. Özel sektöre yönelmek zorunda kalırken bir taraftan da tedaviye harcanacak bütçe bizleri daha da sıkıntıya sokuyor. İlaçlar ve ameliyat masrafları daha hepsinde değil.

Hastalıkla beraber tavsiyeler de çoğalmaya başladı. Sağlıklı beslen, en çok duyduğum önerilerden. Sağlıklı yaşamaya bütçe ayırmıyoruz, düşük bütçeyle yaşamaya çalışıyoruz. 75 m²'lik güneş görmeyen evlerde uyanıyoruz, tıka basa minibusler ile işe yetişmeye çalışıyoruz, pazanın son saatlerini bekleyerek en ucuzdan meyve sebze almaya çalışıyoruz. Bizlere tavsiyelerden fazlası gerekiyor. 2023 yılında sağlık harcamalarına yaklaşık 696,8 milyar lira kaynak ayrılmışken, bizler hâlâ sağlığımız için ceplerimizi, kartlarımızı boşaltıyoruz.

Bir sağlıkçının sağlık sistemiyle imtihanı

BEN emekçi bir ailenin çocuğuyum, ilk ve ortaokulu Yozgat'ta okudum, İstanbul'da bir vakıf üniversitesi olan Acıbadem Üniversitesi Tıbbi Görüntüleme Teknikerliğini bitirdim. Mezun olduğumda iş bulamadığım için Kuşadası'na ailemin yanına geldim, 25 yaşındayım. Üniversite bölümü seçerken radyolojide atamanın çok olduğu yönünde bir bilgim vardı, o yüzden seçtim. Severek, isteyerek, iş kaygısı yaşamadan okudum ama mezun olduğumda tersi olduğunu gördüm. Bin bir hayal ve emekle okuyup bir işe yerleşmek ciddi bir hayal kırıklığı oldu.

ATANAMAMA, İŞSİZLİK, BAŞKA İŞTE ÇALIŞMA

Mezun olduktan sonra evde KPSS'ye çalıştım ama istediğim puanı alamadım. Bazı devlet hastanelerinde MR cihazları taşeronla, yani devlet hastanesi içerisinde bile kamusal hizmetleri özelleştirdiler. Atanamasam da devlet kuruluşunda çalışmak istediğim için devlete hizmet veren özel sağlık kuruluşlarına başvurdum. Orada da iş bulmam mümkün olmadı çünkü tecrübeli eleman istediklerini söylediler. Yeni mezunlardan nasıl bir tecrübe beklenir anlamış değilim! Kuşadası'nda özel bir hastanede sekreter olarak işe başladım, tabii o zaman (2 bin lira) asgari ücret alıyordum.

HIZLI MÜDAHALE PARAYLA

2022 yılında işe başladıktan 5 ay sonra burun estetiği ameliyatı olmak için tomografi çekinmişim, radyoloji doktoru beyin tümörü olduğunu gördü, acil MR çekinmemi söyledi, şoka girmiştim. Beyin cerrahi doktoru hemen ameliyat olmam gerektiğini söyleyip İstanbul'dan başka bir doktora yönlendirdi beni. 4 gün sonra İstanbul'daki doktora 700 lira ödeyerek muayene oldum. Ardından özel bir klinikte 40 bin lira ameliyat ücreti vererek ameliyat oldum. Yani ilk teşhisten 12 gün sonra ameliyatım gerçekleşti. Beynimden alınan tümör patolojiye gitti, 2. evre çıktığı için ameliyat olduğum doktor onkoloji doktoru ile görüşmem gerektiğini söyledi. İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesinde onkoloji doktoruyla muayene ücreti vererek görüştüm ve onkoloji doktoru

ilk radyoterapi daha sonra kemoterapi almam gerektiğini söyledi.

KEMOTERAPİ İLACININ GELMESİ 3 AY SÜRDÜ

Radyoterapim 30 gün sürdü, bu süreçte bana 3 aylık rapor yazdılar. Onkoloji doktoru kemoterapi almam için 2 adet kapsül şeklindeki ilaçları benim temin etmemi söyledi. İlacımın biri Ankara'dan ücretsiz olarak geldi, diğer ilacımın yurt dışından avro üzerinden geleceğini söylediler ve ücretini benim ödememi istediler, yurt dışından gelen ilaç için 458 avro yatırdım. İlacın gelmesi 3 ay sürdü ve sürekli Sağlık Bakanlığıyla iletişim içerisinde oldum. Bana belirli bir zaman vermediler sürekli geçiştirip, mağdur bıraktılar.

RAPORLUYKEN İŞTEN ÇIKARILDIM

Kemoterapi sürecim hem benim için hem de ailem için çok zor ve yıpratıcı oldu. Rapor dahilinde iken çalıştığım hastane beni işten çıkarmak için evime zarf gönderdi. Bir yandan sistemdeki bu aksaklıklarla ve maliyetiyle boğuşurken diğer yandan işsiz kalmak beni daha da yıprattı.

SAĞLIKÇILAR BİLE SAĞLIK HİZMETİ ALAMAZ HALDE

26 Kasım'da beyin MR'ım vardı ancak Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesinde cihaz arızalı olduğu için çekemedim. Randevum 2 ay sonraya ertelendi. Görüntüleme teknikeri olarak, bu denli önemli bir hastalıkta MR çekinmek için günler, hatta saatler bile önemliken aylar sonrasına randevu verilmesinin ne kadar tehlikeli olduğunu biliyorum. Ben sağlıkçıyım, hem de bir görüntüleme teknikeriyim, kendi işimin hizmetini alamaz hale gelmişim. Bütün sağlıkçılar bu halde. Süreci, yolu, yöntemi az çok biliyoruz, tanıdıklarımız var yardım alabiliyoruz, sağlıkçı olmayan hastalar ne yapsın?

Sadece bir kişi ve bir hastalık üzerinden bu ülkedeki sağlık sistemi, hastaların karşılaştığı tablo okunabilir.

Ben tabii ki de öncelik bende olsun istemiyorum, ameliyat ve önemli rahatsızlıkların ön planda tutulmasını istiyorum ama en çok da nitelikli, zamanında ve parasız bir sağlık hizmeti istiyorum.

Cansel ÖZTÜRK
İZMİR

Fotoğraflar: Freepik

'Öyle bir dünya yok'

Filiz GÜR*

Kıymetli hazırım,
Kendimizden ibaret
zannettiğimiz dünyayı baş-
ka türlü deneyimlediğimiz,
kuvvetli rüzgâra mukave-
met edemediğimizi hissettiğimiz bir yılı
geride bıraktık. Adımızla sanımızla bir
kişi olmaktan ziyade sefiller kalabalığı-
nın herhangi bir bireyi olduğumuz bu
zaman dilimine tüm suçu yükleyip yeni-
sine girdik. Allah bilir bitince onu da
nasıl paketleriz?

Biten yıllar ilgili bir klişe: Ben kendi-
mi biraz daha tanıdım. Kırk beş yıldır
kendi kendimden gizlediğim şeyler var-
mış meğer. Konduramadığım ama bal
gibi de bende olan bencillik, kibir, istik-
rarsızlık gibi istenmedik özelliklerin ya-
nı sıra az ya da yok zannettiğim irade,
çalışkanlık, sabır gibi olumlu özellikleri-
min daha bir farkına vardım. Dışlamak
yerine belli dozlarda her birinin işlevsel
olduğunu da fark ettim. Adına rahatlık-
la bencillik denilebilecek bir tutumun
kısa vadede etiketi öyle olsa da uzun va-
dede başka görüntüleri olduğunu fark
ettim. Bende olana güzellemelemler adlı şi-
irimi böylece yazıyorum. Kabul ederek.

SUÇLUYA DAMGA

Hawthorne'un yazdığı Kızıl Damga ad-
lı kitapta Hester adlı kadın, tutkusuna ka-
pılıp kocasından başka bir erkekle aşk ya-
şar. Bu ortaya çıkınca Hester, toplum ta-
rafından üzerinde kırmızı bir (zinanın
Z'si) harf taşımak zorunda bırakılır. Tah-
min edersiniz, onu yapayalnız bırakan
kaypak aşğının bir damga taşıması gerek-
miyor, çünkü erkek... İki seçenek var.
Kadın, toplumun uygun bulmadığı bu tu-
tumunu külliyen reddedip savunmaya ge-
çebilir. Hayatı kendini açıklamak ve ka-
nıtlamakla geçer. Onay ve sevgi dilen-
diği, kabul görmek için alttan alıp
tövbekâr olduğu bir senaryo. Öyle
yapmıyor Hester, günahını sahiplen-
iyor. Üzerindeki kırmızı işaretlere
nakışlar ve süsler ekliyor. Damgası-
nı güzelleştiriyor. Alttan almıyor,
dümeni aniden sola kırıyor. Karşı-
laştığı ikiyüzlülüklerle inat tertem-
iz bir tövbe gibi ışık saçıyor.

Hester'in kendisinde bulunduğu, yasak-
lanmış, arzuyu kendi varlığına dair
gören ve yanlış bulmayan bu hali ne-
reden bakarsanız bakın ötekileri hu-
zursuz eden bir şey olacaktır. Her ne
kadar kefaretni damga olarak üstün-
de taşıyarak ve dışlanarak ödüyor
olsa da bundan pek de etkilen-
meyerek bir anlamda hiçbir
şey ödemiş mudur?

Görsel: Canva Ai tarafından oluşturulmuştur

OYSA PIŞMANLIK İÇSEL BİR SÜREÇTİR

Görsel: Canva

ERKEK kardeşlerimizden en büyük olanı il-
kokuldayken öğretmenlerinden biri onu ceza-
landırınca gülmüş; öğretmen de o zamanlar
eğitimin enstrümanlarından biri olarak kulla-
nılan şiddeti artırmış. Bir kısır döngüye girmiş-
ler. Artan şiddete karşı artan bir gülme davra-
nışı. Çocuğu öldürecek hali yok ama canının
yandığını görmek istiyor, suçunun cezasını
çektüğinden emin olmak istiyor. Olması
gerekenden rahatlayamayacak takıntılı bir "seni pişman ede-
ceğim" davranışı. Hâlbuki piş-
manlık ve tövbe içsel bir sü-
reçtir. Dışarıdan gözlemlenen
acının, ruhun yükselişi olarak
alınması ancak iktidarın bize
öğrettiği bir çarpıklıktır. Ma-
halle hırsız dövüp kemikleri-
ni kırmadan sükunet bul-
amaz. Konu sadece hırsız-
dan korunmak da değildir.
Onlar ellerindekiyle yetinir-
ken bu hırsız kim oluyordu
da başkalarının olanı alma-
ya cesaret ediyordu? Karde-
şim kim oluyordu da gülerlek
kurallara aykırı davranışını meş-
ru bir isyan gibi lanse ediyordu?

SONUNA KADAR YANINDAYIM AVUTMASI

Benim şimdi yazdığım gibi doğrulamalar ne
yazık ki titrek bir varoluşla kusurlarına büyü-
teçle bakan insanlardan ziyade salt kendine
dönük, etrafa zarar ziyan veren insanlar tara-
fından benimsenebiliyor. İnsanlığı kendi etra-
fında dönen bir Kâbe büyüklüğüyle küçümse-
yen insanlara anons geçeyim. Benim yazıda
tariflediğim "ruh ameliyatıyla" tespit edilen
narinlikteki kusur değil sizdeki, ihtiyaçlar için-
de olduğunu görse de çevresindekilere ce-
hennemi gösteren, zırnık koklatmayan ama
kendini "büyüklenmeciliği" için soranlara ve ta-
bii kendine de "sonuna kadar yanlarındayım,
ne zaman sıkıştırlarsa buradayım" diyen bir
kusur. Almayı doğuştan hakkı sayan, insanla-
şamayan, cümle bozukluklarından başkalarını
sorumlu tutan kör biri o.

Peki kimden bahsediyorum ben? Bilincinde
mükemmele tapanlardan, bu yüzden bir türlü
dinginliğe kavuşamayan huzursuzlardan. Öyle
bir dünya yok. "Kendini sevmek" diye pazar-
lanmaya çalışılan şeyi ben sizin boynunuza
süslü kırmızı bir harf olarak takayım. Bu yıl ay-
naya bir de böyle bakalım.

*filizy63@gmail.com

İŞÇİNİN LEHİNE BİR SÖZLEŞME İÇİN SENDİKAL BÜROKRASI YIKILMALI

Ücret, sosyal haklar, çalışma koşullarının düzeltilmesi, zorunlu mesai dayatmalarının son bulması gibi hayati talepleri içeren nasıl bir teklif var, var mı, haberdar değiliz.

BEN UNO DFU'da çalışan onlarca kadın işçiden biriyim. UNO'da normalde 9. dönem toplu sözleşme dönemi 2025'te başlıyor. Bizim fabrikamız sonradan kurulduğu için bizim TİS dönemlerimiz biraz geriden geliyor. Ama fark etmiyor. UNO'daki 8. dönem toplu sözleşme döneminde imzalanan sözleşmenin benzeri bizde de imzalanıyor. Çünkü iki fabrikada da Hak-İşe bağlı Öz Gıda-İş Sendikası örgütlü. Sendikal demokrasi yok, temsilciler ya atama yoluyla seçiliyor ya da biz işçilerin ısrarı ve dayatmasıyla kısmen temsilci seçiliyor veya atanıyor. İtiraz eden, sandık kurulsun diyen işçiler işlemlerden olma tehdidi ile karşı karşıya. Toplu sözleşmelerde kadın işçilerin özgül talepleri hiç dikkate alınmadı. Kreş gibi, emzirme odaları, izin sürelerinin artırılması gibi hiçbir önerimiz kabul görmedi. Ocak ayı itibarıyla yeni bir toplu sözleşme sürecine giriyoruz. Ortada

hâlâ taslaklar yok. Ücret, sosyal haklar, çalışma koşullarının düzeltilmesi, haftalık çalışma sürelerinin kısıltılması, zorunlu mesai dayatmalarının son bulması gibi hayati talepleri içeren nasıl bir teklif var, haberdar değiliz. "Siz ne istiyorsunuz?" diyen yok. 13-14 bin lira kira veren arkadaşlarımızın kiralara 20 bin liraya çıkacak, benim evin kirası 21 bin lira olacak. Teneke evler kurup yaşamayı düşünüyoruz. Pandemiden bu yana en az 3-4 kez ek zam verilmeliydi.

Bıçak kemiği değil gırtlığımızı delecek hale geldi. İşçinin fendi sendikal bürokrasiyi yeni durumunu yaratmazsak vay halimize. Öz Gıda-İş patronların ne diyeceğini bekliyor. Oysa gerçek bir sendika üyeleri ne diyor, ne talep ediyor ona bakar!

**Bir kadın işçi
Ümraniye/İSTANBUL**

SANSÜRE KARŞI MÜCADELE EDECEĞİZ!

BOĞAZIÇI Üniversitesi'ne atanan Kayyum Rektör Naci İnci yüzünden okul öğrencileri ve akademisyenleri büyük bir baskı ve sansür ile mücadele ediyor. Daha öncesinde kampüste hakim olan farklı fikir ve düşüncelerin bir arada barındığı barışçıl alan her geçen gün zarar görüyor. Boğaziçi Üniversitesi kampüsleri kayyum rektörün sadece kendi gibi düşünenlerin barınmasına izin verdiği, düşünce özgürlüğünden uzak bir alana dönüşüyor. Bu anlayış doğrultusunda okul kulüplerinin yapacakları etkinlikler sansüre uğrarken buna direnen öğrencilere ise disiplin soruşturmaları açılıyor.

Yakın zamanda Boğaziçi Üniversitesi Sinema Kulübü tekrardan bir sansür ile karşılaştı. 2022 yılında ders vermesi hukuksuzca engellenen akademisyen Can Candan'ın "Benim Çocuğum" belgeselinin gösterimi kayyum rektör tarafından sansürlenmişti ve sonrasında kulüp bir ayığına kapatılmıştı. 19 Aralık 2023 tarihinde de "Benim Çocuğum" belgeseli yine gösterime 2 saat kala iptal edildi. Gösterimi iptal eden Kültür ve Sanat Müdürlüğü yeterli bir açıklamada bulunmazken söyledikleriyle sıklıkla çelişti. Öncelikle iznin eksik veya yanlış olduğunu iddia etti. Sonrasında bu konuda problem olmadığını bildiği için bir devlet üniversitesinde "daha nizami filmler" izlenmesi gerektiğini söyledi.

Boğaziçi Üniversitesi Sinema Kulübü olarak bu homofobik sansürün karşısındayız ve sonuna kadar mücadelemizde direneceğiz.

Boğaziçi Üniversitesi Sinema Kulübünden bir öğrenci

CEMAAT VE TARİKATLARIN GİRDABINDA BİR MAHALLE: ESENŞEHİR

BEN Siirt'ten 1997'de İstanbul'a göç etmiş Kürt bir ailenin kızıyım. Lise son sınıfta okuyorum. Benim ailem ve benim ailem gibi yüzlerce ile yaşadığımız yerdeki çatışmaların, ölümlerin, tutuklanmaların bir sonucu olarak İstanbul'a geldik. Ev zor bulduk. Tarlamızı, bahçemizi bırakıp geldik. Esenşehir, Esenkent, Kocatepe ve Dudullu gibi mahallelerde getto hayatı yaşıyoruz.

Neredeyse tüm aileler yoksul. Çalışanlar genelde inşaat işçisi ya da fabrika işçisi. Çoğu aile muhafazakâr ve Şafii. Bu durumumuzdan faydalanılmaya çalışılıyor. "Sana iş bulacağım ama sen de şu cemaatin, şu tarikatın Kuran kursuna, sübyan okuluna çocuğunu yolla", "AKP ilçeye üye ol" diyor.

Çocuklarını okula gönderemeyen, iş bulamayanlar bunun bir fırsat olduğuna inanarak çocuğunu sübyan mektebine gönderiyor. Mahallemizde bunun gibi örnekler çok var. Bir komşumuz var kız çocuğunu 12 yaşında bir tarikatın merdiven altı okuluna gönderdi. İki ay sonra kız çocuğu ağlayarak eve geldi. Meğer o

sübyan okulunda istismara uğruyormuş. Aile perişan oldu. Bunun gibi onlarca vaka var. Erkek çocuklarda da aynı şeylere maruz kalmalar var.

İşD'in düşünce yapısını benimsemiş hacı hocalar, mahallede cirit atıyor. Bir yanda da benim gibi gençleri, uyuturucunun esiri yapmaya çalışıyorlar. Sayısız torbacı ve çete var mahallede... Milli Eğitim Bakanı açık açık "Biz cemaat ve tarikatlarla beraber eğitimde iş yapacağız" derse merdiven altıda sübyan okulu da çoğalır, cemaatler ve tarikatlar da cirit atar. Menzildiler özellikle Kürt aileleri hedef alıyor. Ruhsatsız Kuran kursu ve sübyan okullarının sayısı günden güne artıyor. Şikayetler dikkate bile alınmıyor.

Çoğu çocuk ve benim gibi genç kadınlar okumak istemiyor. Bir fabrikaya girip çalışmayı daha fazla istiyor. Bunun nedeni tabii ki yoksulluk. Zor geçiniyoruz. Cemaat ve tarikatların gıda kolileri, giysi çantaları ve market alışveriş kartlarına mecbur kalmamızı istiyorlar.

Ümraniye Esenşehir'den bir lise öğrencisi

TÜRKİYE'DE ENGELLİ KADIN OLMAK: 'TEK İŞİM ANNELİĞİM OYSA BEN ÇOK DAHA FAZLASIYIM'

OMURLİK zedelenmesi nedeniyle tekerlekli sandalyede yaşamın içindeyim. Adı "engelli" olanlara değil, tekerlekli sandalyedeki engellilere de iş imkanları istiyoruz.

Benim tek istediğim çalışmam, kendi emeğimin ekmeğini yiyebilmek. Başka beklentim yok devletten ve yerel yönetimlerden. Açılan halk eğitim kurslarında yapılanların satışı vs hepsi hikâye. Bunlarla aş kaynamıyor. Bizlere yarı zamanlı bile olsa farklı işlerde örneğin çağrı merkezlerinde çalışabiliriz. Ama görüntüde tekerlekli sandalye varsa algı direkt "yapamaz" oluyor. Ama aslında bizlerin diğer bireylere göre hem maddi hem psikolojik olarak da çalışmaya daha çok ihtiyacı var.

Mesela ben engelli maaşı alamıyorum çünkü eş durumundan SGK'ya bağlı olunca engelli maaşı alamıyorum. Böylece eve hiçbir gelir sağlayamıyorum. Biz kadınlara bu toplumda "güçsüz" dayatması yapılırken engelli kadın olmak daha da zor. Benim bugün tek işim anneliğim. Oysa ben çok daha fazlasıyım. Eşi-

min kazandığıyla kızımı kısıtlı imkan sunmak beni üzüyor. Daha iyi eğitim alabileceken bunu ona sağlayamadığımı düşünüyorum.

Öte yandan bizler için barınma ve yaşam sürdürmek de çok zor. Örneğin asansörü olmayan bir yapının inşa edilmesine izin verilmemeli. Bu Türkiye şartlarında ne kadar mümkün tartışılır. Asansör yoksa da bize eşsiz giriş katlar kalıyor. En basitinden bizlerin güneş gören, rutubetsiz evde yaşamamız çok daha önemli. Ama bu mümkün olmadığı için ailemiz de bizimle birlikte daha zor koşullarda yaşamak zorunda kalıyor. Kızımın odası yok mesela salonda uyuyor.

Bacağımdaki güç az olabilir ama inanın algılarım ve diğer uzuvlarım çok daha iyi çalışıyor. Toplumdaki engellilere en azından çalışmaya çok istekli olanlara bir deneme süreci tanyın. İnsanlığın devam ettiği. Yoksulun, güçsüzün ezilmediği güzel günlere...

İzmir'den Ekmek ve Gül Okuru

2024 dünyasına bir mercek

Dünya 2024 yılına hareketli girdi. Bir yandan Orta Doğu'da süren savaş ve katliam, bir yandan da farklı ülkelerde kadınların hakları için mücadelesi sürüyor:

ARJANTİN

Kadın haklarına saldırılara karşı protestolar sürüyor

Fotoğraf: Protoplasma K/Flickr (CC BY-SA 2.0)

ARJANTİN, dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi 2023 yılını emekçilerin, kadınların eylemleri ile geçirdi. 2023'ün kasım ayında yapılan genel seçimleri Milei'nin kazanmasıyla aşırı sağcı liderlerin popülist beyanlarla iktidara geldiği ülkeler kervanı, Arjantin de katılmış oldu.

Derin bir ekonomik kriz içinde ve yüksek enflasyon oranına sahip olan Arjantin, 2023 yılını eylemlerle kapadı. Arjantin başkanı Milei'nin kararlarına karşı da protestolar 2024'e sarkarak sürüyor.

Çıkardığı kararnamele ile çalışma mevzuatı ve sağlık sistemini daha esnek hale getiren Milei yönetimi, yönetime gelir gelmez beş bin kamu çalışanını da işten atmıştı. Bu süreçte Arjantin'in ana işçi konfederasyonu Genel Emek Konfederasyonu, 24 Ocak için grev çağrısında bulundu. 2024 yılının Arjantin için daha da hareketli geçeceğinin bir göstergesi de bu çağrı oldu.

2020 yılında kürtajın yasalaşması için büyük mücadele veren Arjantinli kadınlar, Milei'ye karşı da mücadelenin önde gelenle-

rinden oldular. Sadece Latin Amerika'da değil, dünya genelinde artan aşırı sağın temel aldığı anlayışlar en başta kadınları, göçmenleri ve LGBTİ'leri hedefine koyuyor.

Kadın Bakanlığını kapatan, "Neden erkeklere yönelik bir bakanlık yok?" gibi basmakalıp cümleler kuran Milei, Arjantinli kadınları karşısında bulmakta da gecikmedi. Seçim vaatlerinden birini oluşturan kürtajı yasallaştıran kanunu referanduma götürmek, Arjantinli kadınların protesto sebeplerinden biri oldu.

Arjantin kadın hareketi, 2023 seçimleri sürecinde Milei'ye karşı en önemli toplumsal güçlerden olmuştu. Ön seçimlerden genel seçimlere kadar çeşitli toplantı, eylem ve gösteriler kadınlar tarafından düzenlendi. En önemli gösterilerden biri de Bariloche kentinde yapılan ve ülkenin her yerinden binlerce kadının katıldığı üç günlük "36. Kadın Buluşması" oldu. Arjantinli kadınlar 1 Aralık tarihinde de cinsiyet eşitsizliğine karşı ve Başkan Milei'yi protesto eden bir eylem gerçekleştirdiler.

İNGİLTERE

Hekimler yeni yıla grevle başladı

Fotoğraf: Evrensel

İNGİLTERE'DE pratisyen hekimler, hükümetle yaşanan maaş zammı anlaşmazlığı üzerine 6 gün sürecek bir grev başlattı. Bu grevin önemli bir bölümünü ise kadınlar oluşturuyor.

Hükümetin teklif ettiği yüzde 3'lük maaş artışı kabul etmeyen ve uzun süredir maaş zammı konusunda hükümetle anlaşmazlık yaşayan pratisyen hekimler, yeni yılın ilk haftasında 9 Ocak'a kadar sürecek grev için iş bıraktı. Londra'da 4 bin 501 pratisyen hekimin greve gittiği koşullarda NHS çatısı altında çalışan tüm doktorların yüzde 50'sinin pratisyen hekim olduğu biliniyor.

FİLİSTİN

Her iki saatte 7 kadın ölüyor

İSRAİLİN Filistin'e yönelik saldırıları devam ediyor. İsrail'in Gazze'ye 90 günü aşkındır sürdürdüğü saldırılarda en az 9 bin 100 çocuk, 6 bin 500 kadın olmak üzere, 22 bin 313 Filistinli öldürüldü.

Bölge halklarını tehdit eden İsrail'in saldırıları, her geçen gün yeni boyutlara ulaşıyor. Birleşmiş Milletler yaptığı açıklamada, her iki saatte 7 kadının Filistin'de öldüğünü açıkladı. 800 binden fazla kadının yerinden edildiğini belirtti.

Filistinli esir tutulan kadınların ise durumu vahim. Filistin Esirler Cemiyeti, İsrail'in Damon Cezaev'inde Filistinli 80 kadın esirin işkence gördüğü, hakaret ve aşağılamaya maruz kaldığı, aç bırakıldığını açıkladı. Koşulların çok kalabalık olduğunu, çoğunluğun yerde yatmak zorunda bırakıldığını ve hapishane yönetiminin battaniye girişine izin vermediği belirtti.

Filistin'de 55 binden fazla hamile kadın, önümüzdeki haftalarda düşük tehlikesi veya erken doğum riskiyle karşı karşıya. Emperyalistler arasındaki keşmekeş sürerken halkların ödediği bedel ağırlaşıyor. Filistin halkıyla dayanışma çağrıları ise tüm dünyada devam ediyor.

Fotoğraf: Pixabay